

Szerkesztőség:

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat.
Bulev. Regele Ferdinand 4/22
(József főherceg-ut.)

Sürgőnycim: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egész évre ... 960 Lej
Fél évre ... 480 Lej
Negyed évre ... 240 Lej
Havonta ... 80 Lej

Hirdetések díjszabás szerint

Egyes szám ára 5 lej,
vasárnap 6 lej.

Bucurestiben 50 banival több

Talán álmagyarokat...?

Bucurestiben már kész a vád: a kisebbségi listákot csupa irredenták szerepelnek! Ezt a listát tehát nem szabad az urnák elé engedni! Még nem írják ki a bucaresti-i újságok, de el vagyunk reá készülve, hogy holnapra összeállítunk egy kisebbségi listát és kiadjuk majd az utasítást, hogy a kisebbségek ezekre a nevekre szavazzanak, ezeket az urakat ruházzák fel bizalmukkal, mert ezek olyanok, akiknek ábrázata tetszetős a bucaresti-i sajtónak. A bucaresti-i sajtónak pedig nem minden magyar ábrázata tetszik.

Ezzel a szomorú körképpel szemben egy másik képet vetítünk ide a múltból. Voltak képviselőválasztások hajdanában is, olyan időben, amikor az erdélyi szavazók Budapestre küldték követüket. A román polgárság igyekezett kiválasztani a kisebbségi politikusi közül azokat, akikben legjobban megbizott. Ezek az urak ma is vezetőszerepet játszanak Nagyrománia politikai életében. Goldis László, Pop C. István, Vajda Sándor, Popovici Mihály, Suciu János, Vlad Aurél és a többiek azért kerültek a magyar parlamentbe, mert népük bennük bizott, őket jelölte és őket választotta meg. Voltak abban az időben is román urak, akik kevesebb borsot törtek volna Tisza Kálmán, Bánffy Dezső, Wekerle Sándor és Tisza István orra alá és az akkori magyar közvéleménynek bizonyára kellemesebb lett volna, ha szelid báránykákát küldenek fel a pesti parlamentbe a nemzetiségi kerületek, mint elszánt tigriseket. De kinek jutott eszébe úgy rendezni a dolgot, hogy a kisebbségi szavazók ne azokat a férfiakat válasszák meg, akikben ők biznak, hanem helyettük azokat, akikben a magyar közvélemény bizik? Tisza Istvánnak valószínűleg jobban esett volna, ha a bihari románok az intranzigens Lázár Aurél helyett a megszelídült Mangra Vazult választották volna képviselőjüknek.

Minden kerület annak adja mandátumát, akit arra legméltóbbnak tart és akit egy kerület felküld az ország parlamentjébe, azt a férfit azzal a tisztelettel kell fogadni, amely tisztelet megilleti a kerület szavazó polgárainak szabad véleménynyilvánítását. Mit akar tehát a bucaresti-i sajtó? Talán azt, hogy a németek féltémeteket, a magyarok pedig álmagyarokat küldjenek fel Bucurestibe a magyar képviselői gyanánt? Aki a kisebbségek bizalmát bírja, az mind irredenta, holott ez a gyakran és oktanul hangoztatott irredentizmus sehol sincs, csak a bucaresti-i sajtó fantáziájában.

A kisebbségek számarányához képest olyan kevés képviselő jut a parlamentbe és aki bejut, a támadások olyan pergőtüzébe kerül, hogy kérmünk kell a bucaresti-i t. közvéleményt: engedje meg, hogy a mi képviselőink azok legyenek, kikben mi bizunk és nem azok, akik az ő szemükben „jó fiuknak” látszanak.

Bratianu jogokat ígér a kisebbségeknek.

A liberálistájt manifesztuma az ország népéhez. — Bratianu a választások után megegyezést keres a nemzeti-parasztpárttal. — A kormány biztosítja a választások szabadságát. — Cuza kimarad a parlamentből.

Tatarescu miniszter Erdélybe utazik.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) Ugy látszik, a liberálistájt kormányrajutásával lényegesen megnyílt a politikai feszültség, amennyiben az egyes pártok most már más oldalról tekintik a helyzetet és sokkal óvatosabbak a kijelentések tekintetében. Általában különben az a hangulat, hogy ez a megoldás a politikai chaos császármetemszése volt s a szabad választások kihangsúlyozása következtében mindenki bizalom-

mal tekint az események elé. Bucuresti ma már nem az a forrongó katlan, mint napokkal ezelőtt volt, a miniszteriumokban is megindult a rendes munka. A választások előtti szokott élénkség mindössze csak a párhelyiségekben, klubokban és a — hirdetőoszlopok előtt észlelhető. A közvélemény már nem idegeskedik, szerinte a krízis elmúlt s csak egy annyiszor átélt választási harc következik, amely ez esetben sem hozhat meglepetéseket.

Bratianu felhívása a liberális párt tagjaihoz

Tegnap délután öt órakor a liberálistájt miniszterei és vezetői megbeszélést tartottak a miniszterelnökségen, majd félhatkor a liberális pártkörben értekezlet volt a vidéki szervezetek elnökeinek részvételével. Elsőnek Bratianu Ionel kormányelnök szólt fel. Beszédében magasztalta a király politikai bölcs megfontolását és kérte az összes párttagokat, hogy tegyék meg kötelességüket a választási küz-

delemben. Meg vagyok győződve arról — mondotta, — hogy súlyos idöket élünk és a személyes érdekeket ilyenkor bün lenne előtérbe tolni. Kijelentete, hogy bizik a liberálistájtban és annak fegyelmében. Az ország — folytatta — nem a kormány, hanem az önök kezében van, önök kötelesek feladataikat teljesíteni. A miniszterelnök ezután felolvasta az országhoz intézett manifesztumot, amely a következőket tartalmazza:

Kormánymanifesztum az ország népéhez.

A liberális-párt az ország bizalmát kéri nyolcvan éve kifejtett munkája alapján. A párt támogatja az alkotmányos monarchiát a január 4-iki határozatok alapján, továbbá a törvényes rendet és a társadalmi testvériesülést. Programja a konszolidáció. Külpolitikája a béke és az ország presztizsének emelése. Románia hű marad szövetségeseihez és barátaihoz s közre akar működni a béke munkájában. Szüntelenül örködni kíván a nemzet védelmében. Belpolitikája a jó közigazgatás, a közigazgatási törvény alapján. Pénzügyi politikája azon alapszik, hogy az adókat revízió alá kell venni, azok leszállítása végett. Az agrárreformot ki kell egészíteni mezőgazdasági hitellel, a szövetkezetek segítségével révén. Kívánja a külföldi tőke együttműködését, támogatást ígér az iparosoknak és munkásoknak s teljes mértékben kíván gondoskodni a tisztviselőkről. A kisebbségek részére az alkotmányban biztosított jogokat respektálja, a testvériesülés s a szolidaritás politikáját igéri, biztosítja a kisebbségek együttműködését a románsággal. A liberális-párt küzdeni fog a kultura terjesztéséért, a klérus és a tanítók anyagi támogatásáért.

Választási győzelmet akar a miniszterelnök.

— Amikor legutóbb ebben a klubban találkoztunk — mondotta ezután a kormányelnök — azt mondtam önöknek, hogy a liberálistájt párt magának vindikálja a kormányzást. Kijelentésem akkor nyilvánvalóvá tette önök előtt, hogy nem személyes, még kevésbé párt-érdekből, hanem egyedül az ország érdekében nyilatkoztam így. Megengedtem magamnak azt a kijelentést is, hogy valahányszor a liberálistájt ilyen követeléssel állt elő, sohasem részesült visszautasításban, mert mindannyiszor hatalomra is került. Nyilatkozatommal egyedül kötelezettséget vállaltam arra, hogy a

párt ezt a követelést realizálja, mert tudtam, hogy az önök és a nép bizalmára támaszkodom.

Most azért hívtam önöket egybe, hogy megmondhassam: betartottam szavamat, megkaptuk a kormányzást. Egy nagy harcot már megvívunk, amikor sok nehézség árán hozzájutunk a kormányzáshoz. A második küzdelemre csak ezután kerül sor: ez pedig a választási küzdelem. Amikor az uralkodótól a kormányalakításra megbízást kaptam, kijelenttem előtte, hogy garanciát vállaltok arra nézve, hogy az ország közvéleménye velem van. Önökre hárul tehát a feladat, hogy a választásokon a liberális programot győzelemre vigyék. Megérdemeljük az ország bizalmát és ezért azt meg is kell kapnunk. Engedjék meg, hogy kijelentsem: nem szeretnék szegyenkezni azért, hogy az előző kormányt utódja lettem.

Megegyezést remél Bratianu.

Bratianu Ionel ezután ismertette a nemzeti-parasztpárttal folytatott tanácskozásainak fázisait és kijelentette, hogy a párt vezéréinél az eddiginél nagyobb gyakorlatot és politikai bölcsességet tapasztalt és ez reményt nyújt arra, hogy a választások után sikerül majd megegyezésre jutni a nemzeti-parasztpárttal, annál is inkább, mert Romániára olyan feladatok megoldása várakozik, amelyek az összes erők egységesítését megkövetelik.

— Közölte a végrehajtóbizottsággal, hogy az Uniunea Everilor Romani zsidószövetséggel a választási kartellre vonatkozó tárgyalások sikerrel jártak és a liberális párt a választásokra lepaktált a zsidósággal. A megegyezés értelmében a fővárosban dr. Fildermannt, Baltiban Carp Horát kandidáltak. ezenkívül két jelöltet kap az Uniunea Erdélyben és kettőt Bucovinában is. Az Uniunea a liberálisokkal tör-

tént megegyezésről manifesztumot intézett az ország zsidóságához, amelyben a közös lista támogatását kérte.

Biztosítják a választások szabadságát.

A belügyminisztériumhoz érkezett jelentés szerint a besszarábiai katonai hatóságok az utazást engedélyhez kötik. Duca belügyminiszter felhívta Davidoghlu tábornok, csendőrségi főparancsnokot, hogy azonnal a legszigorúbb utasítással tiltsa meg a közlekedés bármiféle korlátozását. Hasonló rendelet ment valamennyi közigazgatási hatósághoz is.

Tatarescu Erdélybe utazik.

Tatarescu belügyi államtitkár holnap Erdélybe utazik. Vasárnap Erdély déli megyéinek prefektusaival fog tárgyalni, szerdán pedig Clujon fogadja a többi vármegye prefektusait.

Argetoianu a választási szabadságról.

Argetoianu kijelentette az Adeverul tudósítójának, hogy azok a hírek, amelyek szerint Titulescu elfogadta a külügyi tárca vezetését, koraiak, mert Londonból még nem érkezett meg Titulescu válasza. Reméli azonban, hogy a válasz kedvező lesz. A miniszter egyúttal kilátásba helyezte, hogy közelebből jelentékeny változások lesznek a diplomáciai szolgálatban. Ami a választási harcot illeti, Argetoianu annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy a választások teljesen szabadok lesznek, mert Bratianu a választások után kollaborálni akar a nemzeti-parasztpárttal, ezért el akarja kerülni, hogy a választások lefolytatási módja legyen akadály a esetleges megegyezésnek. Általában az összes lapok valószínűnek tartják, hogy a választások után létrejön a megegyezés, amit annál is könnyebb lesz megkötni, mert akkor már ismertek lesznek a tényleges erőviszonyok.

A Cuza-párt hatyudala.

A Viitorul konstatálja, hogy a keresztény liga hamarabb fog eltűnni, mint hínni lehetett

volna. Cuzának az elmúlt parlamentben sikerült jelöltek felállítását és a volt belügyminiszter támogatásával néhány mandátumot is szerzett. Most azonban nem igen talál jelöltek és csak néhány helyen tudott listát benyújtani.

Vaitoiannu tábornok Aradon.

Megkezdődött a választási harc.

(Arad, június 24.) A mai napnak legjelentősebb aradi politikai eseménye az, hogy Vaitoiannu tábornok a szenátus elnöke, Georgescu János prefektus és az összes aradi liberális vezető emberek visszaérkeztek a fővárosból. Az aradi liberális klubban ma délután öt órakor bizalmas értekezlet kezdődött, amelyen megejtették a jelöléseket. Az értekezlet a késő esti órákig tartott, de végleges döntés csak reggel lesz. A párt a jelölő-listát holnap nyújtja be a törvényszékhez, mivel a választások határidejét nem hosszabbították meg.

Jelölt a nemzeti-parasztpárt.

Az aradi nemzeti-parasztpárt nagyjában már összeállította a jelölő-listát. A kamarai listán csupán a két utolsó jelölt neve nincs még pontosan megállapítva. Erre vonatkozólag holnap délelőtt döntenek véglegesen. A párt holnap délelőtt nyújtja be listáját a törvényszékhez. A nemzeti-parasztpárt kamarai jelölése a következő: Pop-Csicsó István, Hotoran Victor dr., Ádám Miklós, Borneas Gyula dr., Cosma Mihály, Vlad Sándor, Veliciu Emil dr., egy kisbirtokos és egy iparos. Ezt a két utolsó helyet tudvalevőleg a kisebbség számára tartotta fent a párt és azért nem történt döntés hivatalosan ezideig azok betöltésére. A szenatori jelölő-listán Marsieu Justin dr., Grosorean

amelyeken mindenütt ő vezet. A Viitorul szerint úgy látszik, hogy ez alkalommal a parlament-mentes marad Cuza manifesztációjától, amelyek mindig igen sokat ártottak a külföldön.

Cornél és Teodorescu Constantin nevei szerepelnek.

A néppárt is részt vesz a választásban.

Az aradi néppárt újabb elhatározás folyamán mégis csak részt vesz a választásokon. A néppárt aradi tagozata már hozzá is kezdett a jelölő-listák összeállításához és azokat holnapra el is készíti. A jelöléseket a párt vasárnap nyújtja be a törvényszékhez. A jelölő-listákon hir szerint a következő nevek szerepelnek: Goldis László volt kultuszminiszter, Moldovan Silviu dr., Marsieu Péter, Iancu Cornel dr., Montia György. A még hiányzó neveket holnap pótolja a párt.

Ingyen küldjük
az
„ARADI KÖZLÖNY”-t
július 1-ig,
ha ma előfizet lapunkra.

A rostélyos.

Irtá: Bibó Lajos.

Tuzok Tihamér költő volt.

Legalább annak tartotta magát s mert hátborzongatóan rossz verseket írt, nagynak és egyedülvalónak tisztelték ismerősei és barátai is. Következésképpen ötven éves korára előkelő társadalmi és irodalmi tekintélyé gömbölyödött, keveset beszélt, még kevesebb emberrel állt szóba s miután a nyilvánossággal csak halhatatlan művein keresztül érintkezett, ez a látszólagos tartózkodása lassan igazi olimpiai köddel burkolta körül.

Egy októberi napon, amikor a mester legújabb alkotásához kergette és dühítette magában a hazafias felbuzdulást — csak ünnepi alkalmakra írt — a kiváló férfiú a táján egy ismeretlen fiatalember kopogtatott be:

— Bocsánat... Tuzok mesterhez van szerencsém? — nyitott be az ajtó.

— Tessék helyet foglalni — mutatott előzékenyen az íróasztala előtt álló fotelre. — Mivel szolgálhatok?

A fiatalember bemutatkozott:

— Veréb Aladár költő vagyok.

— Örvendek.

— Ha meg tetszik engedni...

— Tessék!

Letültek.

— Kérem mester — kezdte a fiatalember — meg kell, hogy hallgasson. Előre is kijelentem, hogy sem örült nem vagyok, sem örültséget nem akarok elkövetni, tehát nyugodtan nekem szentelhet néhány percet.

Tuzok megrepedt.

— Csak tessék. Hallgatom.

A fiatalember köhögött.

— Ismételnem kell tehát — folytatta — hogy költő vagyok. Igazi és tehetséges. Azért nincs olyan nagy hasam, mint Önnek, azért lakom egy ligeti padon és nem a saját villámomban és azért utál a közönség. Ha Ön vélelten politikai pályára adta volna magát és irtózatossá tehetetlenségével és összeköttetésével ott végeznék azt a romboló munkát, ami alantas izlésével, közepszerűségével és ordító dilettantizmusával az irodalomban csinál, akkor én,

törrel, vagy bombával jöttem volna ide és réggen végeztem volna Önnel. De Ön, mester, nagyobb és hatalmasabb, mint Archimedes, Bacon és Napoleon együttesen. Önt nem lehet megölni, mert az Ön martíromságának véres koszorúja köré az örök korlátoltság és butaság fonna glóriát, lángész, kultúra és civilizáció nem végezhet Önnel, mert Önben valamennyi tisztelője a saját gigantikus törpességét imádja, Önt nem ölheti meg más, csak saját maga.

Tuzok a csengőhöz nyúlt, hogy megnyomja. A fiatalember elkapta a kezét.

— Ne csöngessen. Mielőtt bejöttem, elvágtam a drótot, egyébként is tudnia kell, hogy a villában nincs senki, hiszen az inasát ezelőtt félórával bocsátotta el. Szóval egyedül vagyunk. De már mondtam, hogy aggodalomra nincs oka, mert nem vagyok örült s ezt azonnal látni is fogja. Látom, verset ír. Mondja, mi az?

Tuzok egész testében reszketett.

— Dehát kicsoda Ön? Mit akar tőlem?

A fiatalember közbevágott:

— Ne reszketessen és ne hebegjen. Arra feleljen, amit kérdeztem. Mit ír?

— Egy verset...

— Mutassa!

— Még nincs kész?

— Nincs.

— Hogyan? Hisz öt órakor lejár a pályázat.

— Honnan tudja, hogy ez az a költemény, amellyel az Akadémia nagydíjára pályázom?

— Tudom. Nem tagadom.

— Hát akkor — tette ki a fiatalember az óráját — egy órát adok Önnek, hogy befejezze a verset. Az íróasztal fele elég lesz Önnek erre a célra, a másik felét lefoglalom én.

Tuzok lassanként visszanyerte a bátorságát és mosolyogni próbált.

— He-he... Kétféle ötlet volt, kedves kolléga ur. Már majdnem megíjedtem. Mondja, hogy jutott eszébe, hogy így megtréfáljon?

A fiatalember felállott.

— Elsősorban nem vagyok kollégája, mert az én verseimet még a kutya is megugatja, másodsorban téved, ha azt hiszi, hogy vicce-

lek. — A zsebébe nyúlt. — Látja ezt a revolvert? Igen? Helyes. Látom, hogy látja. Most egy óra öt perc. Ha negyedháromra nem lesz kész a vers, keresztüllövöm. Figyelmeztetem, hogy a fojtást az Ön leghíresebb versiből csináltam. Huszonnégy alkalmi ódája van a revolver csövébe beletömve. Minden strófa külön fog explodálni a hasában.

Tuzok most már látta, hogy csakugyan örülte van dolga. Hideg veríték ült ki a homlokára.

Az örökkévalóságnál hosszabb idő telt el. Akkor a fiatalember diadalmasan felordított:

— Megvan!

Tuzoknak összekoccant a foga.

— Befejezte? — Nézett rá a fiatalember.

— Be.

— Mutassa.

— Tessék.

A fiatalember átvette a kéziratot. Előbb mosolygott, azután kacagni kezdett.

— Nagyszerű! Felülmulta Mester önmagát! Ennél arcpirítóbb hülyeséget még nem olvastam! Föltétlen megnyerte volna vele a nagydíjat, kár, hogy az enyémet fogják megajánlani!

— Hogyhogy?

A fiatalembernek most már a könnyei csurogtak nevében.

— Ime, megnyugtatom, hogy nem vagyok bolond és eszemágában sincs, hogy kárt tegyek Önben. Azalatt, amíg Ön kiizadta költeménye utolsó két sorát, én is írtam egy ódát. Akármilyen marhaság, valamivel mégis jobb, mint az Öné. Milyen jelgével akarta beküldeni versét?

— „Poeta non fit, sed nascitur“.

A mester felriadt.

Révedezve tekintet körül. A szörnyű álom lidércnyomása még ott nehezedett a mellén.

— Hm... — motyogta. — Elaludtam. Mindig mondtam annak a gazember Ferinek, hogy kevesebb hagymával csinálja a rostélyost.

Tekintete az előtte fekvő kéziratra esett. Az óda volt, amellyel meg akarta pályázni a nagydíjat. Sietve látott munkához és sikerült két dübörgő sorral befejezni a költeményt. Két hét múlva kihirdették a pályázat eredményét.

A nagydíjat ő nyerte meg.

Báró Neuman Alfrédné elmondja az Aradi Közlönynek a milanói rémes éjszaka történetét

A báró-család tegnap este érkezett vissza Aradra. — Menekülés az égő vonatról. — Kincsek a lángok között. — Száz karát briliáns pusztulása. — Ki téríti meg a kárt?

(Arad, június 24.) Báró Neuman Alfrédék az emlékezetes milanói vasuti katasztrófa után, tegnap érkeztek haza Aradra, egy bádeni szanatóriumból, ahol mostanáig a rémes éjszaka izgalmait pihenték ki. Munkatársunk ma felkereste a bárókat Széchenyi-uccai lakásukon, amelynek térségen, szépen kulturált udvarán találjuk őket. Neuman Alfréd bárót anynyira megviselte a márciusban lejátszódott katasztrófa, hogy még ma is orvosi kezelés alatt áll és nyugágyán fekszik naphosszat. A bárónén ellenben már nyoma sincs a rettenetes éjszakának, nagyon élénken, szinte drámai elevenséggel beszéli el a nevezetes éjszaka történetét.

A római luxusvonaton.

— E tavasszal férjemmel, leányommal és unokanővéremmel a Rivierán üdültünk és a kellemes szezon után, márciusban indultunk el Montecarlóból, a Riviera-expresszen, Bécsen keresztül, hazafelé. A nemzetközi luxusvonat már olasz területen robogott és mi délután nagy gyönyörűséggel élveztük a pompázatos tavaszt, amelyet csak Itáliában lehet látni. Este 10 óra tájban Milánó felé közeledtünk. A férjem és leányom a hálókocsi folyosóján beszélgettek az utasokkal és én bizony elbágyadtam a mozgalmas és élvezetes nap után. Unokanővéremmel együtt bevonultunk a hálókocsi fülkébe. A mi hálókocsink régebbi típusból való volt, olyan, amelyben egymásba nyílt a két fülke, ezekben pedig az ágyak egymás fölé voltak elhelyezve. Az alsó ágyat a férjemnek engedtem át, mert öneki nehezebbre esett volna a fel- és lemászkalás. Éjjeli toilletet csiháltam és felkapaszkodtam az „első emeletre”. Unokanővérem a szomszédos fülkében tett-vett. Már-már elszunnyadtam, amikor egyszerre csak füstszagot érzek. Vonaton igazán nem szokatlan a füst és eleinte nem is hederítettem rá. Mégis átszóltam az unokanővéremnek a nyitott ajtón:

— Te Adél, nem érzel valami füstszagot?
— Nem én, semmit — válaszolta.

Menekülés lángtengerben.

— Megnyugodtam. Hirtelen azonban észrevettem, hogy a fejem fölött lévő szelelőlyuk nyílásán vastag sugárban ömlik a fülkébe a füst. Rémmel kiáltottam:

— Adél, itt tűz van!

— Azután már pillanatok alatt játszódtak le az események. Éreztem, hogy a vonat hatalmas zökkenéssel megáll, örült hangzavar hatolt be kívülről, sikoltások, segélykiáltások... recsegés-ropogás. Egészen egyedül voltam az egyre sűrűsödő füstben, amely elviselhetetlenné vált a fülkében. Egyetlen ugrással levettem magam a felső ágyból (isteni csoda, hogy nem történt bajom az ugrástól) és úgy hálóingben, ahogy voltam, kirántottam a folyosóra nyíló ajtót. Visszatáncoltam... A vonat állt. A folyosóról fekete, sűrű füstgomolyag tört a fülkébe és hatalmas lángnyelvek hatoltak be az ajtón. Félőrülten kiáltottam segítségért, de senki sem volt a közelemben, csak a fejvesztett rémület. Végre elszántam magam, belerohantam a folyosó füst- és lángtengerébe és máig sem tudom, hogyan ugrottam le a vasuti töltés kavicsaira... Arra eszméltem, hogy hálóingben ott vagyok a csillagos ég alatt, körülöttem a családom. Megkönnyebbülten sóhajtottam fel. Az isteni gondviselés megmentette az életünket.

Kincsek a tűzben.

— Csak azután jutott eszünkbe, hogy minden holmink ott van a vad erővel tomboló lángok között. A katasztrófa borzalmas pillanataiban nem is gondoltam az ékszerek és ruhák megmentésére, hiszen az életünkről volt szó. Most aztán már késő volt. A hálókocsi percek alatt egy lángban állott és még csak gondolni sem lehetett arra, hogy valaki behatoljon oda.
— De még előbb sem akadt volna, aki se-

gítségünkre legyen — vágott közbe Neuman Alfréd báró. — Amikor a szerencsétlenség történt, a luxusvonat személyzete az étkezőkocsiban vacsorázott és valami hallatlan indolenciával, szinte teljesen passzív magatartást tanusított. A személyzet közül senkit sem láttam a katasztrófa rémes perceiben.

Ötmillió lej az anyagi kár.

— Nem tudom leírni azt a chaoszt, amely a lángban álló luxusvonat körül keletkezett — folytatta tovább a báróné. A hölgyek és urak hiányos toilletben, kétségbeesetten rohantak fel s alá, hozzátartozóikat, podgyászukat keresgéltek, senki sem tudta, mihez kezdjen. És a tűz gyorsan, mohón ette a kocsikat és a benne levő kincseket. Minekünk minden podgyászunk odaveszett. Az ékszeres kazettával 100 karátnyi drágakő, régi, művészi kivitelű, kedves családi ékszerek, összes ruháink, amelyek maguk is nagy értéket képviseltek, mind, mind a lángok martaléka lett. Rémes körülmények között, beteg, az izgalomtól reszkelve, a rajtunk levő egy szál ruhában, illetve hálóingben érkezünk meg Bécsbe, ahonnan már másnap visszautaztam Milanoba, hogy az értékek sorsa felől érdeklődjem.

— Közben természetesen megindult a vizgálat, szorgosan és részletesen átkutatták a katasztrófa színhelyét, ahol azonban csak nagyon kevés, még használható holmit találtak.

Óriási bankbukás Timisoarán.

A tulhajtott valutaszpekuláció fizetéseképtelenségbe kergette a timisoarai szerb takarékpénztárt.

(Az Aradi Közlöny tudósítójától.) A bánáti pénzügyvilágnak napok óta igen nagy szenzációja a Temesvári Szerb Takarékpénztár fizetéseképtelensége. A bánáti szerbek emez ismert fizetéseképtelenséghez érkezett el, miután a megindult egyezkedési tárgyalások nem a legjobb reményekkel kecsegtetnek. A jőnevű, komoly pénzügyi szakszemélynek a tulhajtott devizaspekuláció volt az előidézője. Mint emlékezetes, Hauska Rudolf vezérigazgató ajánlatára az intézet 1924-ben Rajna-Rosenthal Gyulát szerződött devizörnek osztályigazgatói címmel. Rajna-Rosenthal a háború utáni inflációs idők egyik legérdekesebb típusa volt, aki pár év alatt hatalmas vagyont spekulált össze és megérdemelte a bánáti Castiglioni nevet. A konjunkturális időkben érthető vakmerőségét Rajna-Rosenthal aztán a Szerb Takarékpénztárra is ráoktrojálta és noha a takarékpénztár csak ötmillió lej alaptőkével s néhány millió lej tartalékkal rendelkezett, Rajna-Rosenthal óriási összegű angazsmánokat vállalt, amelyek révén a bankot egyformán érthették rendkívüli nyereségek, de horribilis veszteségek is.

Sajnos, az utóbbi eshetőség következett be. Rajna-Rosenthal eleinte nagy szerencsével operált, ami aztán arra indította felebbvalóit, hogy a legmesszebbmenő bizalommal viseltessenek a szerencséskezű devizör üzletvezetése iránt. Rajna-Rosenthalnak azonban az volt az elve, hogy csak a gyors lebonyolítású devizaüzleteket forszírozta, míg a többi üzletágakat teljesen elhanyagolta. Ennek a pénzügyi stratégiának aztán az lett a következménye, hogy a takarékpénztár legszolidabb betétesei — mint a belvárosi szerb hitközség, a szerb nőegylet s előkelő szerb személyiségek — lassanként kezdték kivonni betéteiket a vakmerően spekuláló takarékból, amely ilyenformán teljesen a devizaspekuláció nagyszabású műhelyévé változott át. De ettől az időponttól aztán egyre sűrűbben kezdtek szállongani a különféle rossz hírek, mire a szerb részvényesek változtatni akartak a helyzeten és interven-

A mi podgyászunkból összesen egy kis kézitáskát, egy fél fűtővelőt, két megszenesedett retikült találtak meg. A drága briliáns, platina és arany ékszereket a tűz felismerhetetlenné deformálta és állítólag semmit sem lehetett megmenteni belőlük. A kárunk valóban meghaladja az öt millió lejt, de az eltűnt ékszerek művészi munkáját és különösen erkölcsi értékét nem lehet megfizetni. Az ékszerkazetta csaknem minden egyes darabjához kegyeletes és kedves családi emlékek fűznek bennünket és azt nem lehet pótolni semmiféle kártérítéssel.

Ki téríti meg a károkat?

— A kártérítés körül különben is nagy bonyolalmak vannak készülöben, amelyek előreláthatólag sok jogászt fognak hosszú időig foglalkoztatni. A katasztrófa ugyanis az olasz állam vonalán, nemzetközi luxusvonaton, az International Waggon Lits belga vasuti társaság kocsiján történt. A hatvan károsult 12 híres bécsi ügyvédet bízott meg azzal, hogy ezek a kártérítési igényeket érvényesítsék. Az ügyvédek most annak a megállapításán fáradoznak, hogy tulajdonképpen kit terhel a katasztrófaért az anyagi felelősség. Egészen bizonyos, hogy hosszú évekig fog elhúzódni ez a bonyodalmas pör. Amint értesülünk, bécsi ügyvédjeink egy párisi neves fiskálist bíztak meg azzal, hogy a Waggon Lits központjával egyezkedési tárgyalásokat kezdjen.

— A borzalmas éjszaka legkellemetlenebb emléke az a betegség, amelyet én, de különösen a férjem szerzett magának az életveszéllyel járó idegmegrázkódtatás folytán. A férjem sajnos, a hosszú és gondos orvosi ápolás dacára sem heverte ki teljesen a hallatlan izgalmakat, amelyeknek még az emléke is háborzongató.

ciójuk folytán úgy Hauska, mint Rajna-Rosenthal megváltak az intézettől. Mindketten hatalmas vagyonnal távoztak Timisoaráról, mert az egyes lebonyolított tranzakciók személy szerint is nagy nyereséget hoztak mindkettőjüknek. Rajna-Rosenthal Gyula ilyenformán negyven millió lej vagyont birtokában tette át székhelyét Párisba, míg Hauska Rudolf Bécsbe költözött.

Alig telt el azonban egy év Rajna újszólván egy lej nélkül visszatért Timisoarára. Hatalmas vagyona a párisi cukortőzsdén elvesztett, de elvesztette a szerb Takarékpénztár részvényeit is, melyekre időközben nagyobb lombardkölcsönt vett fel s így részvénytáskáját emiatt kénytelen volt másoknak átengedni, a minek következtében aztán végleg kivonult a takarékpénztárból. Ebben az időben már nagyon rosszul állott a pénzügyi ügye. Az igazgató még menteni akarta, ami menthető lett volna s a Temesvári Bank egyik tehetséges főtisztviselőjét, Löwinger Ernőt állította a Takarékpénztár élére vezérigazgatói rangban. Löwinger teljes energiával látott hozzá a szanaláshoz, azonban rövid idő múlva reménytelennek látta a helyzetet és ezért visszaadta megbízatását. A napokban már ugy alakult a helyzet, hogy a takarékpénztár maga ellen kéri a csődöt. Az érdekeltek hitelintézetek — többek között a Banca de Scont — azonban még egy utolsó erőpróba érdekében beavatkoztak és tegnap szanalási tárgyalások indultak meg, amelyek még folyamatban vannak, de a csőd elkerülésére már semmi remény sincs. A tulhajtott devizaspekulációk veszteségei után már későn jött a segítség. Az inzulvens takarékpénztár passzíváinak nagyságáról fantasztikus hírek vannak fogságban, míg az aktívák felértékelését most végzik.

— Angliának szüksége van Magyarországra a szovjet ellen, Londonból jelentik: Hír szerint a Daily Mail feltűnően magyarbarát cikkének az oka, hogy az orosz szakítás után Angliának szüksége van Magyarországra a szovjetellenes küzdelemben.

Sámson Jakab

urdivat szabósága

Angol szövetkülönlegességek nagy raktára

Arad, új Neuman-ház, I. em. 1038

Császártragédia évfordulója.

Hatvan esztendővel ezelőtt végezték ki Habsburg Miksát, Mexikó császárat.

Pontosan egy héttel ezelőtt volt hatvan éve annak, hogy Miksa császárt, I. Ferenc József öccsét Querateróban fobeltették, mint Mexikó halálos ellenségét, Miksa Ferdinánd József 1832. július 6-án. Bécsben született, mint Ferenc Károly főherceg és Zsófia főhercegnő másodszületett fia.

Szülei tengerészeti pályára szánták, ezért Bombelles Henrik gróf tengerésztiszt nevelésére bízták. A főherceg határozottan tudományoszomjas ifjú volt. Szokatlan írói és művészi hajlamok jellemezték az ifjú főherceget, aki tanítójával számos külföldi utazást tett. 1854-ben, mint ellentengernagy az osztrák hajóhad élére került, mely vezetése alatt örvendetes javulásnak indult. Utazásait azonban állandóan tovább folytatta és ritka természeti és művészi kincseket gyűjtött össze, melyeket a Triest mellett karsztoszerű hegyfokon épült világjáró Miramare-kastélyában helyezett el. Politikával csak 1857. eleje óta kezdett foglalkozni, amikor bátyja a lombard-veneczi királyság élére állította, mint kormányzót és Miksa ebben a hivatalában is megfelelt és kényes helyzetében határozott népszerűsége tett szort. 1857. július 27-én nőül vette Sarolta belga hercegnőt, akivel igen boldog családi életet élt. 1859-ben, az olasz háború után lakószöng állásáról, mert nem helyezte a bécsi abszolútizmust és visszavonult tündérkastélyába, ahol utleírásaival és gyűjteményével foglalkozott.

Itt keresték fel 1863. nyarán azok a mexikói követek, akik III. Napoleon francia császár ajánlatára még csak megalapítandó mexikói császári koronával kínálták meg. Napoleon ugyanis egyesíteni kívánta a tengeren túl is a latin fajt francia védnökség alatt, de nem igen talált embert, aki erre a nehéz feladatra vállalkozni mert volna. Miksa főherceg, akit becsavágya, elégtelensége és tettereje is sarkalt, neje buzdítására, édesanyja parancsára elfogadta a neki fejaljánlott koronát, de csak akkor, amikor Napoleon császár határozott ígéretet tett arra vonatkozólag, hogy legyveres erejével támogatni fogja és nem hagyja soha sem cserben. Erre Miksa az osztrák és magyar trón igényéről lemondott és Miramare-ból utnak indul Mexikóba, hol 1864. május 28-án Veracruzban partra szállott. Innen a franciák védelme alatt Mexikó városába vonult be, június 12-én nagy ünnepélyességgel és lelkesedéssel fogadták.

Uralkodására azonban kezdettől fogva nem mosolygott szerencse. A mexikói nép zöme nem akart hallani a császárságról és Juarez köztársasági elnök köré csoportosult, akit Miksa árulónak bélyegezett, mivel a kibékülés lehetőségét elzárta. Miksa párthivei pedig nem értettek egyet és hol klerikális, hol liberális mederbe terelték urukat. Ahhoz járult, hogy a szerződésileg Mexikóba küldött franciák ereje a guerilla-harcokban egyre lankadt és Bazaine fővezér nagyon érezte Miksával, hogy tulajdonképpen ő az ur. Ilyformán Miksa helyzete napról-napra rosszabbodott, midőn az Egyesült-Államok 1866-ban oly fenyegetőleg követelték a francia csapatok visszavonását, hogy Napoleon császár háborútól tartván, nem mert nekik ellenszegülni és Miksát feláldozta. A magára hagyott Miksa a biztos bukással szemben sem hagyta el az országot és folytatta a harcot, melynek folyamán 1867. elején csekély számú hűvel Queratero hagyó városába szorult, ahol őt május 15-én egy Lopez nevű áruló ezredes Escobedo köztársasági tábornok kezébe szolgáltatva, Juarez elnök parancsára Miksát haditörvényszék elé állították és június 14-én Miramot és Meja tábornokaival együtt halálra ítélték. Miután az európai konzulok közbenjárásának nem volt foganatja és többrendbeli szökési terv Miksa vonakodása folytán dugába dőlt, június 17-én

végrehajtották rajta a halálos ítéletet. Bátran nézett a halál elé és utolsó szavaiban hű neje, ról emlékezett meg, aki ezalatt Európa fejedelméinél, a pápánál és Napoleon császárnál könyörgött segélyért, de mindenütt visszautasították. Ezek az események olyan mérhetetlenül nagy kinnal hatottak Saroltára, hogy fájdalomban megőrült.

Miksa császár tetemeit Juarez utóbb az osztrák kormány kérelmére kiszolgáltatta, mire azokat 1868. január 18-án Bécsben a császári sírboltban elhelyezték.

Kettétört egy fényesnek ígérkező aradi filmszínész-karrier.

Ha nincs meg az 500 lej. — Nagyszabású filmművész-szerződés az aradi Calvin-uccában

(Arad, június 24.) Az Aradi Közlönyben ma reggel apróhirdetés jelent meg, amelyben egy Str. Calvin-uccai filmiroda filmfelvételhez keres „bármily ügyességgel rendelkező jó megjelenésű hölgyeket és urakat.” Boldogan olvastam a hirdetést és megállapítottam, hogy itt a jövő, amely kecségetően int ime felém és ahogy hozzáfogtam az öltözködéshez ezen a jól kezdődő napon, Berlin, Los Angeles, Hollywood, Petrovich, Manfred Noa, Várkonyi, Bánky Vilma, na meg Rod la Rocque jutott eszembe egyszerre. De türtőztetnem kellett fennen lobogó ambícióm, mert a jelentkezési idő csak délután 3-tól hétig volt jelezve az apróhirdetésben. Privátszorgalomból azért már délelőtt is elnéztem a Calvin-ucca 3. szám alá, hogy délután jobban tudjam a helyet, de az első emeleten (udvari feljárt jobbra) levő iroda zárva volt. „Artes filmiroda”, „Mars film”: ilyen feliratok biztattak a falról, meg egy-két hangulatos plakát is, úgy, hogy délután dobogó szívvel másztam meg újból a sötétes és kanyargós lépcsőket. Sikerült levétnem az újságíró fölényességét és igyekeztem úgy belépni, mint reménykedő kezdő. Az első szerep életemben és mindjárt szakértők előtt... direkt megatott a dolog. Jól játszhattam meg a vállalt szerepet, mert az irodában ülő két ur biztatón mosolygott rám és jóakaratosan ki-mált meg helyem.

— Tessék, tessék, hát szóval a hirdetés miatt tetszett jönni?

— Igen — rebegtem halkán, mint egy biedermeier-bakfis.

— Hát kérem már eddig is vagy huszan jelentkeztek, na de hát sok a hivatott, de kevés a választott. Mi az ön foglalkozása?

— Hivatalnok — mondtam és szemérmesen süttötte le szemem.

— Helyes. Van itt fényképe?

— Nincs — ijedtem meg — de ha kell...

— Nem baj. Majd hoz egyet. A képről aztán a mi fényképészszakértőnk megállapítja, vajjon alkalmas-e az arca filmre, vagy sem. Az alkalmas képek aztán egy bizottság elé kerülnek, amely kiválasztja azok közül a megfelelő egyéneket. Ezeket aztán ki fogjuk képezni művészeknek. Az oktatást Marculescu tanár vezeti, aki a párisi Pathénál dolgozott.

— És önök?

— Én — mondta a velem beszélő ur — Martin János aradi könyvkereskedő vagyok és az egész vállalkozás anyagi részét intézem. Összehozunk egy részvénytársaságot, amely már nagyjából meg is van és rövidesen két nagy filmet állítunk elő és ehhez kellene a szereplők.

— És mi lesz, ha alkalmas leszek? — tettem fel a jövőmre döntő befolyású kérdést.

— Akkor fizet 100 lej beltraktózási díjat és 400 lej tandíjat a kiképzésért.

Bensőmben éreztem, hogy a csillogó álomvárak kolosszális rengéssel omlanak festői módon össze, akárcsak egy Cecil B. de Mille által rendezett monumental-filmben az égő felhőkarcoló, mert tudtam és éreztem, hogy nekem belátható időközön belül nem lesz meg az a bizonyos 500 lejem, ami ehhez a ragyogó meginduláshoz kellene. De nem rándult meg egy arcizmom sem és olyan hűvös fapofával ültem ott a széken, mint a nagy Szvetiszlav, amikor egy polgári nő szerelmi vallomását hallgatja. Martin direktor ur barátságos kézfogással bocsátott utamra. Volt is oka rá. Egy anya állított be szöke leányával. Öszökesége is kolleganő akart lenni. Söhajtvá néztem a boldog nőre, de aztán kárörvendőn elvigyordtam. Önagysága ugyanis oly határozottan és komolyan csunya volt, hogy nincs az a fénykép, amely azt az arcot filmalkalmassá

tehetné. Kajánul felé is kacsintottam, de a csunya szöke egy felsőbb tízezeri mosollyal a la Eszterházy Ágnes grófnő, levegővé nézett. Végleg lesújtva botorkáltam le a lépcsőkön és az udvaron, kint az uccám pedig kacagott a nap, sürögtek az emberek, oly nagyon vágykeltően suhantak el mellettem a nők, ordított a fagyaltos és senki... de senki sem látta, hogy ott az aszfalton, a meleget árasztó bus házfalak mentén egy ember tántorog, szomorú szegény fantaszta, akinek kettétört a karrierje, mielőtt megkezdődött volna...

Fóthy Ernő.

Elfogták

az aradi vasutállomás tolvajait.

Most szabadult feyencek követték el a lopásokat.

(Arad, június 24.) Az aradi állomásfőnökség napokkal ezelőtt jelentést tett az aradi rendőrségnek és csendőrségnek, hogy az aradi és aradulnoui (ujaradi) állomásokon állandóan lopkodják a vagonok rézalkatrészeit és a raktárakból nagyértékű fémtárgyak tűntek el. A nyomozó hatóságok a legnagyobb körültekintéssel kutattak a tolvajok után a mai napig, azonban sikertelenül. Ma délelőtt végre Vancu György micalacai csendőrsparancsnoknak sikerült letartóztatnia a tetteseket, akik mindössze egy héttel ezelőtt szabadultak ki az aradi törvényszék fogházából, ahol különféle bűncselekmények miatt hónapokat ültek. Vancu György napok óta figyelte Hapi Józsefet és Kiss Sándort, ezt a két rovtomultu embert, mert a fogházból való kiszabadulásuk óta állandóan nagyban költek. Ma délelőtt mindketten csomagokat cipeltek és az őrsparancsnok igazolásra szólította őket. A csomagokat eldobták és futásnak eredtek, de rövid üldözés után sikerült a menekülőket elfogni. Kiderült, hogy amint kiszabadultak a fogházból, azonnal megkezdtek a fosztogatásokat az állomásokon. Az eldobott csomagokban nagyértékű réztárgyakat találtak. Beismerték, hogy nyolc-tíz nap óta folytatják a lopásokat és ez idő alatt nagymennyiségű értékes dolgot loptak el, amelyeket Aradon értékesítettek. A két embert az aradi csendőrségre szállították.

Művészet.

* Beethoven Fidelioja kerül színre ma szombaton este a cluj Opera előadásában. A közönség általános óhajára tüzte ki az Opera másodsorra a nagy zenetitan halhatatlan remekművét, alkalmas adván mindazoknak, kik bármilyen okból nem voltak jelen a bemutatón, hogy a kifogástalan és pompás előadásban lepergő operát még megnézhessék. A főszerepeket Nestorescu, Niculescu, Ujeicu, Gavrilescu, Chicideanu és Dobranskaia éneklék. Karmester Donbrawsky. Jegyek száma 11.

Nélkülözhetetlen operai kalauz.

tartalmaz 200 operát. Sándor Ferenonál 120.— 101.

* Vasárnap este Mascagni remekműve, a Parasztebecsület kerül színre. Utána szimfonikus hangverseny az Opera 60 tagra kiegészített zenekarával. A Parasztebecsületben énekel először Niculescu tenorista olyan szerepet, amelyben gyönyörű hangjának minden szépsége érvényre jut. Karmester Bobescu. A szimfonikus hangversenyt, amelynek műsorán Beethoven V. szimfóniája és Csajkowsky 1812. ünnepi nyitánva szerepel. Masini vezérigazgató dirigálja.

* Hétfőn este az Opera utolsó előadása. Színre kerül Puccini Bohémek című operája. Jegyek száma 13.

Arad új prefektusa elfoglalta hivatalát

Ünnepélyes fogadás az aradi állomáson. — Georgescu prefektus szózata a megye tisztviselőihez. — Az új prefektus nyilatkozata szerint hétfőn felosztatják Aradváros tanácsát.

(Arad, június 24.) Impozáns fogadtatás volt ma délelőtt az aradi állomáson, ahova Vaitoianu Artur tábornok és Georgescu János megyei prefektus érkeztek meg Bucurestiből. A vendégekre várakozók között ott volt a megyei tisztviselők egy csoportja dr. Lázár Ágoston alispán vezetésével: Filotti Zamfir rendőrprefektus, dr. Robu János, dr. Demian Aurel, dr. Ispravnic Sever, dr. Marcus Mihály, dr. Marculescu Atanáz és a liberálistá párt számos vezető tagja. Pontban fél egy órakor futott be a vonat. Elsőnek Vaitoianu tábornok, majd Georgescu János prefektus és Vulpe József léptek ki a vasúti kocsiból. A várakozók lelkes éljenzéssel üdvözölték a tábornokot és a prefektust.

Dr. Lázár Ágoston üdvözölte a megyei tisztviselőkar nevében Georgescu prefektust, aki kijelentette, hogy már ismerhetik a múltból őt és ezennel is mindenki iránt jóakarattal lesz. A tetszéssel fogadott rövid beszéd után a vendégek hazahajtottak. Délután öt órakor vette át Georgescu János prefektus hivatalát, Langier Henry ezredes-prefektustól, aki elbucszott a megyei tisztviselőktől és átadta hivatalát az új prefektusnak. Georgescu János prefektus ezután a következő beszédet intézte az egybegyűlt megyei tisztviselőkhöz:

— Egy év után most ismét visszatértem az önök körébe. Már akkor azt mondtam, hogy nem Istenhozzádót mondok, hanem azt, hogy „vizontlátásra”. Ez a vizontlátás most elérkezett. Tudom, hogy nehéz, felelősségteljes tisztséget vállaltam, nemcsak a megye, hanem a kormány előtt is felelősséggel tartozom. Első feladatomnak azt tűztem ki, hogy az adminisztráció megtépett presztizsét visszaállítsam, arra a nivóra emeljem, amelyen távozásom alkalmával állott.

A prefektus ezután súlyos kritikával emlekezett meg az előző kormányrezsim és exponenseinek működéséről, akiről kijelenti, hogy korrekt és becsületes tisztviselőknak gondolta, de csalódott bennük.

— Feladatommá tűzöm ki azt is, — folytatta Georgescu prefektus — hogy iskolákat alapítsak a megyében, a nép felvilágosítása céljából. Továbbá segíteni kell a földművelőkön, hogy anyagilag teljesen a saját lábukon álljanak meg. Az ő részükre népbankokat és szövetkezeteket kell alapítani. Az erdő és bányatermelések hasznát nem egy-két ember, hanem a nép kell, hogy megkapja. Templomokat és kulturházakat kell létesíteni a megyében korcsmák helyett, hogy a megye népe azokba járjon és ne a korcsmákban töltse idejét.

Georgescu prefektus ezután felkéri a tisztviselőket, dolgozzanak lelkiismeretesen és becsületesen, hogy mindegyik, a saját munkakörében, elősegítse a nemes célok megvalósítását. Ezzel szemben megígéri, hogy igazi szülő módjára fog velük bánni, törekedni fog anyagi helyzetük javítására és leszögezi, hogy mindegyikük érdeme szerint részesül majd előléptetésben. Leükre köti a hivatalos titkok szigorú megőrzését, mert ellenesében azonnal elbocsátja azt, aki ez ellen vét.

A prefektus ezután a sajtó képviselőit fogadta rövid kihallgatáson.

— A programomat már nagyjában elmondtam a tisztviselők előtt. Ha ellenben valami külön kérdésmerőzőjük van, rendelkezésükre állok — mondotta.

— A városi tanács felosztatása megtörtént már, Prefektus ur?

— Bizonyos, hogy ama tények után, a melyeket a vizsgálat megállapított a tanács terhére, a városi tanács egy pillanatig sem maradhat tovább a helyén. Azt hiszem, hétfőre már megérkezik Aradra a felosztási rendelet és az interimár-bizottság kinevezése.

— Az interimár-bizottság elnöke ki lesz?

— Az elnök nem lehet más, mint dr. Robu János — volt a válasz.

— Valamit a választásokról, Prefektus Ur.

Goldschmidtné eladja műkincseit.

Az ismertnevű aradi uriasasszony válik mostáni férjétől. — Aukciót rendez és végleg Soájeban telepedik le.

(Arad, június 24.) Özvegy Goldschmidt Mihályné neve néhány évvel ezelőtt valóság-gal fogalom volt Aradon. De ismerték az özvegy uriasasszonyt külföldön is, mert híre volt nagyértékű antikvitásainak, művészi képgyűjteményének és különös szépségű lakásberendezésének. Özvegy Goldschmidtné műkincsei muzeális értéket képviseltek és nagy szenzációt keltett Aradon, amikor híre ment, hogy teljes berendezésével együtt Bécsbe költözködik. 1920-ban tényleg itthagya Aradot és az osztrák fővárosban vett ki nagyszerű lakást, amelynek muzeális értékű berendezését és felszerelését, kénytelen volt aztán mint magánmuzeumot a nyilvánosság rendelkezésére bocsátani.

Özvegy Goldschmidtné megismerkedett Bécsben Stein Rudolf ismertnevű bécsi orvossal, aki elvette feleségül. A házasság azonban

— Azokat — minden ellenkező híradásra — július 7-én megtartják és nem halasztják el. Még egyet. Teljes választási szabadság lesz és csak azokkal szemben alkalmazunk megszorításokat, akik veszélyesek a közrendre.

Az interjú ezzel befejeződött és Georgescu János, Aradmegye új prefektusa szívélyesen elbucszva a sajtó képviselőitől, megkezdte munkáját a prefekturán.

Rémdráma Galatiban.

Gyilkosság a megőrült feleségért. — A bosszutilhégő fivér borzalmas vérengzése.

(Az Aradi Közlöny galati-i tudósítójának távirata.) A galati-i vizsgálóbírósgon ma hallgatták ki Neculai Georgiu kereskedőjét, aki — mint már megirtuk — több késszurással meggyilkolta nővére gyilkosát, Vasiliu Dimitri kereskedelmi hivatalnokot. Georgiu elmondta, hogy nővére hónapokkal ezelőtt különvált férjétől, Vasiliutól, aki nem engedte, hogy felesége nyaralni menjen. A gyilkosság előtti délelőttön az asszony Georgiu unszolására felkereste férjét, akitől pénzt kért. Georgiu, hogy nővérét férje esetleges támadásától megvédje, nyomon követte és amikor az asszony bement Vasiliu lakásába, a folyosón elbujt. Pár perc múlva veszekedést, utána egy halk sikolyt, majd különös nyöszörgést hallott a szobából. Rosszat sejtve, az ajtóhoz ment, ahol rövid ideig hallgatózott. Most már kétségtelenül felismerte nővére hangját s erre hatalmas rugással bedöntötte az ajtót. Nővére a szoba közepén, hatalmas vártócsában feküdt s fölötte vadul villogó szemekkel, késsel a kezében térdelt a gyilkos férj. Vasiliut nyilván lenyűgözte borzalmas tette, mert nem vette észre sógorát, aki ekkor hirtelen mögötte tette, kicsavarta kezéből a kést és le akarta szurni nővére gyilkosát. Vasiliu azonban ekkor már magához tért s hirtelen felugrott, miáltal Georgiu egyensúlyát veszítve, elvágódott. Georgiu utána, azonban a gyilkos nyomát a nagyforgalmu utcákon elvesztette. S mert elhatározta, hogy egyedül fog bosszút állni sógorán, senkinek nem szólt a büntényről, de sorra vette mindazokat a helyeket, amelyekről tudta, hogy Vasiliu ott megfordul. Tizenegy órakor este egy külvárosi korcsmában halotta, hogy sógora néhány perccel ezelőtt a Duna felé ment. Georgiu utána eredt. Egy parti halászkorcsma ablakán benézve, látta, hogy Vasiliu maga elé meredten ül egy asztal mellett. Lesbeállott s mikor sógora záróra után kilépett a korcsmából, a part mentén utána lopódzott. Az elhagyatott, sötét part kitűnő helynek kínálkozott terve keresztülviteléhez. Megvárta, míg sógora egy parti sziklára leül, aztán óvatosan a háta mögé lépett s teljes erejéből Vasiliu vállába dőtte ugyanazt a kést, amellyel sógora a feleségét szurta le. Vasiliu szó nélkül összerogyott, mire Georgiu még háromszor a mellébe dőtte kését, azután gégejét vágta keresztül és a borzalmasan összeszurkált holttestet a vízbe lódította. Azután hazament és lefeküdt. Másnap hallotta, hogy a

nem bizonyult szerencsésnek, mert ma az a hír érkezett Bécsből, hogy özvegy Goldschmidtné válik férjétől. Sőt mint befejezett ténnyt említik, hogy az uriasasszony elköltözik Svájcba, ahol aukción szándékozik értékesíteni vagyont érő műkincseit. Szakértők véleménye szerint a tulajdonában lévő antikvitások s festmények értéke felülmúlja az ötszázmillió lejt. A sikeres aukció után valószínűleg Genfben telepedik le családjával és hatalmas vagyonának kamataiból nevelteti gyermekeit. Goldschmidtné elköltözése Bécsből az osztrák fővárosban is nagy érdeklődést keltett, mert távozásával és műkincseinek elszállításával a főváros egyik legérdekesebb látványossága szűnik meg. Az uriasasszony által rendezendő aukció iránt óriási érdeklődés nyilvánul meg és valószínű, hogy az aukción részt vesznek Európa leghíresebb műgyűjtői.

Dunából egy ismeretlen férfi holttestét fogták ki, meg hogy közben felfedezték nővére meggyilkolását is. Irtózatos félelem fogta el, hogy majd őt gyanúsítják mind a két gyilkossággal, önként jelentkezett a rendőrségen, ahol beismerete, hogy Vasiliut bosszúból ő ölte meg. A helyszíni vizsgálat alkalmával a dulakodásnyomaiból megállapítást nyert, hogy előbb Vasiliu meggyilkolt felesége támadt rá férjére, aki aztán valószínűleg önvédelemből szurta le feleségét. A mai nap folyamán aztán jelentkezett egy szemtanú is, aki elmondta, hogy a szemben lévő ház egyik emeleti lakásának ablakából véletlenül látta, amikor Vasiliuné belépett a szobába és valamit kért Vasiliutól, aki azonban elutasító mozdulatot tett, mire az asszony kérlelni kezdte. Az élénk taglejtésből látta, hogy veszekednek és hogy a férfi öklével fenyegette az asszonyt, aki felkacagott és távozni akart. Ekkor elhívták az ablakból — s nem tudja, mi történt azután.

Ellenőrzik

az üzleti zárórák betartását Aradon

Az aradi államrendőrséghez az utóbbi időben számos feljelentés érkezett kisebb és nagyobb ipari üzemek, vállalatok, gyárak, kereskedők és irodák ellen, hogy nem tartják be a munkaszüneti rendelkezéseket. A feljelentések szerint lehuzott redőnyök, lezárt ajtók mögött, záróra után is dolgoznak egyes üzemekben. A rendőrprefektúra elrendelte, hogy a mai naptól kezdve szigorú ellenőrzést gyakoroljanak a rendőrközegek, a záróra túlépítőit pedig az illetékes hatóságok szigorúan büntetik.

Jön! Világszenzáció! Jön!

Itt megáll a világ lélegzete!!!

A legszenzációsabb filmprodukción az Erzsébet Mozgóban.

— Revízió alá veszik a vámtarifát. Bucurestiből jelentik: A pénzügyminiszter elhatározta, hogy megkezdi a vámtarifa hiányos részeit és a túlzott illetékeket tartalmazó pontoknak revízióját. E célból bizottságot állított össze a pénzügyi, kereskedelmi és külügyminisztérium, továbbá a mezőgazdasági és kereskedelmi kamarák, valamint a bucuresti-i kereskedelmi kamara és az Ugir képviselőinek részvételével. A bizottság már hétfőn megkezdi tanácskozásait Georgiunak, a Banca Nationala igazgatójának elnökele alatt.

H I R E K.

Julius

I.

Az új előfizetési negyed küszöbön arra kérjük vidéki előfizetőinket, hogy az „Aradi Közlöny“-ért való hátralékos tartozásukat, valamint az előfizetés megújítását a kiadóhivatalnak idejekorán beküldeni sziveskedjenek, nehogy a lap küldésében fennakadás álljon be.

— **Mardaescu lesz a hadügyminiszter.** Bucurestiből jelentik: Az Adeverul szerint a választások után Mardaescu lesz a hadügyminiszter, Anghelescu tábornok pedig a vezérkar főnöke.

— **Bernády lemondott polgármesteri állásáról.** Targu-Muresről (Marosvásárhelyről) jelentik: Dr. Bernády György polgármester ma délben benyújtotta lemondását és már el is búcsuzott az egybegyűlt városi tisztviselőktől. Egyelőre, amíg Bucurestiben elintézik lemondását, szabadságra megy és az új polgármester kinevezéséig a város ügyeit a helyettes polgármester fogja intézni.

— **Választási küzdelem — géplegyverrel.** Belgrádból jelentik: A jugoszlávai választási harcoknak már három halottja van. Az szerbiai Bolschenben az elmúlt éjszaka ismeretlen tettesek egy gyorstűzelővel megostromolták Paulovics Iliá polgármester házáat. A golyók megölték Paulovicsot, anyját és a polgármester Petrovics Lázár nevű barátját. A polgármester felesége súlyosan megsebesült.

— **Új bírák és ügyészek Aradon.** Bucurestiből jelentik: A hivatalos lap mai száma közli, hogy az igazságügyminiszter Pop Jenő albirót a nemrégiben elhunyt Nyisztor Sándor helyébe az aradi törvényszékhez bírónak, Virgil M. Savoia albirót Turnuszeverinből az eltávozott Missir Miklós helyébe az aradi ügyészséghez ügyésznek, Vasile I. Istratescu albirót Déváról az aradi járásbíróshoz bírónak, Ioan T. Ianca albirót Filiasiból az aradi járásbíróshoz bírónak, V. Stanescu albirót Brastavutiból a magyarországi járásbíróshoz bírónak, dr. Dán János aradi járásbírósi albirót pedig a dévai ügyészséghez ügyésznek nevezte ki.

— **Aktiv a külkereskedelmi mérleg.** Bucurestiből jelentik: A pénzügyminisztérium statisztikája szerint az év első öt hónapjában kivitelünk több mint egy milliárdal fölülmulja importunkat, a mennyiben a behozatal 14 milliárd 297 millió volt, kivitelünk pedig 15 milliárd 300 millió.

— **Anglia megerősíti az indiai helyőrségeket.** Londonból jelentik: Az angol és indiai kormány az Indiában állomásozó csapatok megerősítésére készül, ezenkívül pedig egy expedíciós hadtestet állítanak fel, amely bármikor megindítható, minden idővesztés nélkül a vörös Kína ellen.

— **Áthelyeztek egy aradi rendőrtisztet.** Belügyminiszteri rendelet érkezett ma Aradra, amely szerint Giurgiu Romulust, az elsőkerületi rendőrség vezető komisszáját, hasonló minőségben Sinaiba nevezték ki. Giurgiu Romulus jelenleg szabadságon van, amelynek letöltése után foglalja el új hivatali beosztását. A szimpatikus rendőrtiszt távozásának híre a lakosság körében mély sajnálkozást keltett, mert Giurgiu mindenkor a legnagyobb készséget tanúsította a város lakosságának szolgálatában.

— **A magyar képviselőház ünnepelte Gyóni Géza emlékét.** Budapestről jelentik: A képviselőház ma Gyóni Géza, a harctéren elhunyt nagy magyar költő emlékének áldozott, akinek holnap van halála évfordulója. Az emlékbeszédet Jánosi Gábor tartotta, aki indítványozta, hogy hozzák haza hamvait.

— **Újabb támadás készül a kínai harctéren.** Pekingből jelentik: Feng Ju Sing és Csang Kai Sek szövetkeztek az északiak ellen. Fang Ju Sziang Hankauba táviratozott, hogy Borodin haladéktalanul utazzon el.

Mit tárgyalt a reformcsoport a liberálisokkal

— Krenner Miklós dr. nyilatkozata. —

(Arad, június 24.) Ma reggel érkezett liaza Krenner Miklós dr. Bucurestiből, ahol Bernády György és Zima Tibor társaságában megbeszéléseket folytatott. Krenner dr. lapunk tudósítójának a következő nyilatkozatot tette:

— Szombaton jól értesült forrás arról tudósított, hogy a tiszta liberális kormány hétfőn éjjel megalakul és ezzel a magyar kisebbségi politika új helyzet elé jut. Ezért szükségesnek tartottam, hogy Zima Tiborral együtt felkeressem Marosvásárhelyt Bernády Györgyöt és tanácskozást folytassunk, nem lehetne-e valamekkor módot találni az egyetemes magyarság észszerű és új politikai orientációjának biztosítására? Hétfőn este érkezünk Marosvásárhelyre és az éjszaka folyamán, valamint kedd délelőtt behatóan megvitattuk a helyzetet és a várható összes lehetőségeket. E megbeszélések folyamán érkezett Constantinescu Tancred volt liberális miniszter távirata, amelyben szerda délelőttre Bernádyval együtt magához kéretett. Csakhamar telefonüzenet érkezett Bucurestiből és Aradról, amely szerint viszont Zima Tibort és engem kéret Vaitoianu tábornok exminiszter. Ennek következtében azonnal Bucurestibe utaztunk, ahol a szendai nap folyamán együttesen és külön-külön is több megbeszélést folytattunk az említett két államférfiival. Továbbá Bogdan professzorral, akik mind a hárman végtelenül lekötözött módon próbálták az utat egyengetni a liberális párt és a magyarság kollaborálása érdekében. Törekvésünk az volt, hogy elsősorban közeledést hozzunk létre a liberális párt és a magyar hivatalos párt között. Ez a szándékunk azonban rögtön meghiúsult, mert a Magyar Párt erdélyi magartatása leküzdhetetlen akadályt okozott. Ezutáni tanácskozásunk célja az volt, hogy megfelelő elvi és személyi garanciák megteremtése után lehetségessé tételék a Magyar Párt belső ellenzéki tagjainak együttműködése a liberálisokkal. E tanácskozások során közölték velünk, hogy csütörtök délelőtt Duca belügyminiszter óhaját velünk találkozni. A meghívás következtében megjelentünk a belügyminisztériumban, amely zsongó méhkasoz hasonlított, képviselőjelöltek, prefektusok, miniszterek jártak keltek

— **Löv Imánuel főrabbi első felszólalása a magyar Felsőházban.** Budapestről jelentik: A felsőházban ma szólalt fel először Löv Imánuel főrabbi, aki helyeselte a felsőház intézményét és annak magas színvonalát méltatta. Nem kíván a numerus clausus eltörlése érdekében határozati javaslatot benyújtani, mert a nemzeti becsület követelménye az, hogy maga a kormány kezdeményezze a reparációt. Abban a reményben, hogy ez hamarosan megtörténik, megszavazza a költségvetést.

— **Vallásos ünnepély Aradon.** Az evang. templomban e hó 26-án délután 5 órai kezdettel istentisztelettel összekötött vallásos ünnepély lesz, amelyen a prédikációt a superintendens fogja tartani és szavallatok és énekszámok is lesznek. A templomban az orgona javára a Nőegylet hölgyei veszik át az adományokat.

— **Újabb Merénylet Moszkvában.** Rigából jelentik: Moszkvában Puibicsev gazdasági népbiztos ellen merényletet követtek el. A tettes elmenekült.

— **Hirtelen halál Aradon.** Ma délután hat órakor özvegy Petrovszki Lajosné 52 éves asszony a Strada Dmna Balasa (Purgly Lajosné-ucca) 48. számú ház lakója, az udvaron összeesett és néhány percnyi szenvedés után meghalt. A halálesetről értesítették a rendőrséget és a hatósági orvost, aki megállapította, hogy a régen betegeskedő szívbeteg asszony szívszélhűdés áldozata lett. Az ügyészség megadta a temetési engedélyt.

— **Még mindig nem szabad az illetéktelen tánc Aradon.** Az aradi kávéosok és vendéglősök ma küldöttségileg jelentek meg az aradi rendőrprefektúrán és elmondták, hogy Timisoarán (Temesváron) már szabadon táncolhat a közönség a nyilvános helyeken anélkül, hogy külön illetéket fizetnének a tulajdonosok. Kérték a prefekturát, hogy Aradon is adjon ki hasonló rendelkezést. A küldöttség azonban a rendőrségen azt a felvilágosítást kapta, hogy a mai napig még nem érkezett Bucurestiből olyan hivatalos értesítés, amely engedélyezte volna az illetéktelen táncot. Az erre

és valósággal megostromolták a belügyminisztert és két államtitkárát. Már abban a meggyőződésben voltunk, hogy nyugodt tárgyalásra nem kerül a sor, mikor Duca belügyminiszter a fogadóterembe lépett, Bernádyt és engem kabinetjébe vezetett, a melyet csakhamar lezártak és így folyt le a hosszú konferencia, amelyen résztvett Bratianu pénzügyminiszter, Duca belügyminiszter, Tatarescu államtitkár, Tancred Constantinescu és Bogdan professzor és időről-időre egy beszóltott referens.

— A tárgyalások lényegéről nem volna érdemes részletesen beszélnem, csak annyit jegyez meg, hogy az egészséges és eredményes kisebbségi élet számára kedvezőbb atmoszférát kívánni sem lehetett volna, csak hogy számos az idő rövidsége következtében a lezárt helyzetek és az a körülmény, hogy a Bratianu kormány semmiféle kijelentés kortes-publikálását nem tartja megengedhetőnek, lehetetlenné tették, hogy a Magyar Pártnak a liberális orientációt folytonosan követelő része a formális együttműködést a liberális párttal teljesen végrehajtsa. Ennek következtében az a meggyőződés alakult ki bennem, hogy szükség volna egyesek heroizmusára, akik helyi megállapodás után mégis lehetővé tennék, hogy magyar képviselők a liberális kormányzattal állandó kontaktusba jussanak.

E helyzet után azonban még nem következett el a pont. A liberális vezérférfiak csütörtök délelőtt bekövetkezett elutazásuk után még újabb lépéseket tettek és minthogy Tancred Constantinescu péntek délelőtt Marosvásárhelyre, Vaitoianu tábornok pedig Aradra utazott, egy olyan konstelláció következhetik be, amely nemcsak eszerek, hanem szervezett csoport együttműködését is biztosíthatja. Az bizonyos, hogy a magyarság történelmi pillanatot mulaszthat el, mert a liberálisok ilyen hatalmasok sohasem voltak és soha erősebb kézzel meg nem ragadták a kormány hatalmát, viszont nem rokonszenveztek senyire a magyarsággal, ami elsősorban Bernády György érteleme. A legmesszebbmenő jóindulat volt megállapítható az összes liberális vezérférfiak részéről, úgy hogy az államérdek és kisebbségi érdek teljes összhangba volna hozható.

vonatkozó rendelkezés megérkezéig Aradon továbbra is fennáll a régi intézkedés és ha valahol engedély nélkül táncolnak, szigorúan megbüntetik az illető helyiség tulajdonosát.

— **A csecsemő tragikus halála.** Néhány nappal ezelőtt a curtici személyvonat egyik kocsiában egy kilenc hónapos gyermeket találtak. A magára hagyott csecsemőt a pályaudvari rendőrség intézkedésére az aradi lenchézba szállították, ahol tegnap meghalt. Ma a rendőrségen jelentkezett Julean Florica curtici asszony, aki elmondotta, hogy gyermekét véletlenül a vonatban felejtette. Megállapítást nyert, hogy a szerencsétlen csecsemő három napig éltlen-szomjan volt a mellékvágányra tolt személykocsi egyik ülése alatt s amikor ráakadtak, már alig volt benne élet. Miután az a gyanu merült fel, hogy az anya szándékosan akarta elpusztítani gyermekét, Julean Floricát letartóztatták és gyermekkiáltel címén megindult ellene az eljárás.

GYERMEKKOCSIK LEGOLÓSÓBBAN HEGEDŐS-cégnél Aradon.

— **A fűrdőszéken Abbáziában.** Az abbáziai fűrdőudvány az idén nagy lendülettel indult meg egyrészt a valóban kedvező időjárás miatt, másrészt pedig, mert nemcsak a pensio és szállodai árak lettek mérsékeltebbek, a fira kurzusának javulása miatt, de az olasz vasutak is 50 százalékos vasúti kedvezményt biztosítanak már azoknak is, akik legalább 14 napig tartózkodnak olasz fűrdőhelyen. Különféle látványosságok, hangversenyek és rengeteg más szórakozás teszi kellemessé az itt nyaralást. Legutóbb nagy ünnepekkel folyt le a sajtó képviselőinek tiszteletére, akik Abbázioról a legnagyobb elragadtatással nyilatkoztak. Nagyböszöbásü ünnepély volt a müncheni német autómobil klub által rendezett verseny résztvevőinek tiszteletére is, melynek fényes sikeréről a klub vezetőségének köszönő nyilatkozata tanuskodik. A napokban várják a karlsbadi „Uránia” egyesület 500 tagjának megérkezését, akiket a fűrdőigazgatóság jelentékeny árkedvményben részesít. Abbázia tehát az idén teljes sikerű fűrdőszekorra számíthat.

Az ujjászületett primadonna.

Fedák Sári legfrissebb diadala. — A sokat támadott magyar primadonna elhatározóan nagy sikert aratott a színpadon.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójától.)
Megcsöngetik a csöngetyüket. Pontban tíz óra van. És megkezdődik Török Rezső és Emőd Tamás zenés játékának a „Borcsa Amerikában” diadalmas előadása a Budai Színkörben. Az első szín a rakamazi tanyát ábrázolja. Gyönyörű magyar kép. Oláh Gusztáv varázsolt a deszkára. Háttul csöndesen kolompok kolompolnak és kis báránycsöngetyűk csengnek. Nagy szénásszekér a színen... Igazi szénával színültélve, a jobbsarokban egy kis pástorkunyhó. Emőd Tamásnak volt a kívánsága, hogy a pástori itt pihenjen a színen, a kunyhóban.

A kunyhót zöld gallyakból tákolták össze és Lóránt főrendező büszkén mutogatja:

— Ime, Tamás bácsi kunyhója.

Jön már Zsazsa! Hatamas harmonikát, vagy mint ő mondja, huzi-muzsikát tart a kezében. Szétnéz a nézőtéren, a huzi-muzsikát magához szorítja, jobb kezét és bal kezét is a billentyűkre illeszti és elkezd harmonikázni. Remekül megy a harmonikaszó, pedig csak most alig egy hónapja, pont három hete, hogy Zsazsa először vette kezébe a magyar paraszt legényeknek ezt a sóhajtozó hangszerét.

Fedák május 7-én érkezett haza vidéki turnéjáról. 8-án egész napot át tárgyalta a szerzőkkel, 8-án délután elment az egyik előkelő budapesti hangszernagykereskedésbe harmonikát vásárolni, este hazament, éjszaka nem hunyta le a szemét és reggelre úgy, ahogy már ment a muzikaszó, 9-én kora reggel meglátogatta őt Simon Marcsa.

Nótaszót hallok odabentről — meséli Simon Marcsa — valaki nótázik. Ejha! Mondom magamba — de vigán élnek Fedákéknál, hogy már naplementekor nótáznak. Bemegyek a szobába. Zsazsa ül a széles úgán, csak úgy egy szál ingben és huzogatja a harmonikát, mint a rétestésztát, még dalol is hozzá, hogy assongya:

— Vagy alusznak, vagy nem hallják...

Szilágyi doktor, aki hajdan ügyvéd volt Debrecenben, de az ügyvédi mesterségtől elröbölt őt a nótaszó, fog muzsikálni egy cigánybanda élén a Borcsa Amerikában című játékban. Szilágyi volt az, aki annakidején a bécsi és berlini Antóniában is kísérte Zsazsát. A bécsi és berlini Antóniában az ő hegedűjén szólalt meg a dal:

— Mandulafa, mandulafa...

Most itt van és ő kíséri Zsazsát.

Jött hát a dal, amely kétségtelenül egyike a legszebbeknek. Roppant csend a nézőtéren, csak úgy a fogai között énekelni kezd:

„A szívünk feledni megtanul,

A mult elhervad, megfakul,

De lesz idő, hogy visszajő,

Hogy visszazír

A régi dal, amit a szívünk

Elfeladni ugyse bír.”

Zsazsa a dal szövegét csak úgy elmondja, csak úgy belesírja a napsütötte levegőbe. Nem énekes hangosan, csak úgy beszél, beszél a csendes, finom, csipkés melódiára. Látszik, hogy neki magának is fáj a régi dal és ő maga is tudja, hogy a régi dal az, amit a szív elfeledni ugyse bír.

Székely-nóták kellettek a darabhoz. Olyan székely nóták, amelyeket nem ismer a közönség és amelyeket a góbék száz esztendővel ezeleőtt danoltak a havasok alján. Keresni kellett hát valakit, aki tud ilyen dalokat. Fedák látott futott, szaladt ide-oda, felkutatta végre néhány nappal ezeleőtt jelentkezett egy fiatal pincér, aki Cluj környékéről való és elhozta magával a dalokat.

A pincér — történetesen Székelynek is hívják — amolyan poétagyerek, akinek zsebe tele van rigmusokkal. A félvilágot bejárta már, Kinától kezdve Párisig mindenütt volt. Őt hát megtalálta Zsazsa és meghívta a színházhoz, hogy mutassa be tudományát:

A gyerek megkérdezte:

— Mit énekeljek a Nagyságának? Azokból a dalokból-e amelyeket nagyapótl, vagy amelyeket a dédapótl tanultam?

— Azokat, fiam — szólott Zsazsa — amelyeket a dédapótl.

A cluj gyerek elkezdte dalolni a fájdalmas székely népballadát:

Forrás mellett elaludtam,

Jaj, de szomorut álmodtam.

Éjféltajt, hogy felébredtem,

Szeretője volt-e Stranzskyné Grozavescunak?

A gyilkos feleség és az állítólagos szerető izgalmas szócsatája a mai tárgyaláson. — A volt férj, az apa és Stranzsky Ervin kihallgatása.

(Az Aradi Közlöny bécsi tudósítójának távirata.) Ma folytatták Grozavescu gyilkosának tárgyalását. A mai tárgyalás elé a bécsi közönség körében fokozottabb érdeklődéssel tekintettek, miután ma hallgatták ki Stranzsky Ervinnét, a meggyilkolt állítólagos szeretőjét és annak férjét.

Ma elsősorban Caltiu Demetert, az asszony első férjét hallgatták ki. Rokonszenvvel beszélt feleségéről, akit önfeláldozó asszonynak fest le és akiről azt állítja, hogy Oroszországba, a harctérre is követte. Beismerte, hogy elválásuk idején azt mondta az asszonynak, hogy menjen csak Grozavescuhoz, az is meg fogja járni vele. Férje e szavakra az asszony izgatottan felpattan és magyarázatot kér, mire Caltiu kijelenti, hogy ugy értelte szavait, hogy felesége annak idején rendkívül exaltált volt.

Incidens az elnök és ügyész között.

A következő tanu Erhardt tanár, berlini impresszárió, aki kijelenti, hogy Grozavescuné az ő jelenlétében is megöléssel fenyegette férjét, ha hűtlenségen éri. Az elnök kérdésére az asszony kijelenti, hogy ezt nem is tagadja. Grozavescu volt tanítómestere, egy olasz énekes azt vallotta, hogy Grozavescuné féltékenységgel üldözte férjét. Magából kikelten tiltakozik erre a vádolt asszony, aki azt kiáltja, hogy férje akarata volt, hogy mindig mellette legyen. Oly exaltáltan kiáltozik, hogy az izgatottság az ügyészre is áterjed, akit a elnök fel is szólít, hogy ne izgassa magát. Tuppy ügyész ingerülten csap az asztalra és tiltakozik az ellen, hogy az elnök őt leckéztesse. Az izgalmas incidens után Gross Leopoldine cselédlány azt vallja, hogy állandóan veszekedtek, de az asszony sohasem emlegetett gyilkosságot. Kijelenti, hogy több ízben szemtanuja volt annak, amikor a férfi bántalmazta feleségét. Ezzel a kihallgatással délutánra elhalasztották a tárgyalást.

Délután Grozavescu kollegáit hallgatták ki és Zec és Arnold operaénekesek és Németh Mária operaénekesnő azt vallják, hogy Grozavescu, mint kollega rendkívül szimpatikus és szeretetreméltó ember volt.

Grozavescuné rajtakapta férjét Stranzskynéval.

A következő tanu: Stranzsky Ervinné, az állítólagos szerető. Halotti csend ül meg a termet, amikor az asszony megjelenik a bíróság előtt. Az elnök mindenekelőtt megkérdezi, hogy milyen szálak fűzték Grozavescuhoz. Stranzskyné elmondotta, hogy csupán baráti szálak fűzték az operaénekeshez. A kihallgatás bővelkedett izgalmas jelenetekben. Grozavescuné többször félbeszakítja a vallomást, hamis tanúzással és hazudozással vádolva őt. A leghatározottabban megcáfolja Grozavescuné azon állítását, hogy csokoládézson érte volna őket. Ez az eset a következőképen játszódott le: Grozavescuné betegeskedett és ő egy alkalommal látogatást tett lakásán. A szalónban Grozavescu fogadta és átvette a virágokat, amelyekkel feleségének hozott. A szobalány jelentette, hogy asszonya azonnal jön és ők beültek a dívánra és szolidan társalogtak. Egyáltalában nem ültek egymáshoz közel. Néhány perc múlva megjelent Grozavescuné, majd betegségére való hivatkozással ismét visszavonult hálószobájába.

Grozavescuné ingerülten: Nem igaz! Csokoládéztak és ölelkeztek. Én nem is beszéltem magával, csak benyitottam és amikor láttam a helyzetet, csendesen visszaesontam, nehogy megszerezem magának azt az örömet, hogy kettőnk között maga diadalmaskodott.

Kilenc pandur állt megettem.

— Ez kell fiam, ez kell! — kiáltott fel Zsazsa és abban a minutában tizenhét szócsatát, melyeket a lantós dédapótl tanult, aki százöt esztendősen korában halt meg, az Isten nyugosztalja.

A gyilkos asszony memoárjai.

Stranzskyné ezután kijelentette, hogy semmiféle ruhát vagy pénzt Grozavescuné nem kapott. A következő tanu Stranzsky Ervin ideggyógyász, aki őszintén cáfolta azt, mintha felesége és Grozavescu között bűnrész viszony állott volna fenn. Felesége minden lépéséről tudott és az sohasem csalta meg őt. Mint ideggyógyász kijelenti, hogy Grozavescuné patológikus hisztériában szenved. Ezután előadta, hogy a gyilkosság megtörténte után egy női hang hívta fel, csunya módon neki támadt és erős szavakkal illette őt és feleségét, akit „Dirne” kifejezéssel is illette. Sor kerül Kövesdi újabb kihallgatására és kijelenti, hogy leánya rendkívül ideges volt, úgy, hogy többször került szóba, hogy szanatóriumba kell szállítani.

Verte-e Grozavescu a feleségét?

— A merénylet előtt pár nappal — mondotta — izgalmas jelenetem volt a vőmmel, aki bevallotta, hogy viszonya van Stranzskynéval. Ezekre a szavakra Stranzskyné hangosan felnevet, mire mindenki odafordul. Kövesdi pedig folytatja vallomását. Elmondotta, hogy a tragédia megtörténte után teleionice hívták leánya lakására, akit az osztályra borulva talált. Hiába szólítottatta, az bámult csak, mintha eszébe vesztette volna. Arra a kérdésre, hogy bántalmazta-e Grozavescu a feleségét, azt feleli:

— Ha megtudtam volna, hogy veri akkor, nem a leányom ülne most a vádoltak padján, hanem én.

A kérdés ezután a körül forog, hogy bántalmazta-e feleségét az énekes és igaz-e, hogy áldott állapotban hasbarugta. Ekkor a védő kéri az elnököt, szólítsa fel Stranzskynét és férjét távozásra, egyrészt azért, mert nem illik a vallomásokat végighallgatni, amikor róluk van szó, másrészt pedig jogi szempontból, mert lehetetlen a teremben való tartózkodásuk, amikor sor kerülhet újabb kihallgatásukra. Minden szem ekkor a házaspár felé irányul, amely néhány szót vált halkán. Ezután elhagyják a termet. A tárgyalás folyik.

Nyári szenzáció Boszniában.

Papirkrokodilust üldözött órákon át egy szakasz rendőr. — A félvárost rettegésben tartotta a „szörnyeteg”!

(Az Aradi Közlöny belgrádi tudósítójától) Bosznia fővárosát tegnap este páni félelemben és rettegésben tartotta egy, állítólag több méter hosszú kigyó, amely végigkuszott a főbb utcákon és halálra rémitette a járókelőket, de szerencsére senkit sem mart meg. A kigyó után valóságos hajtvadászatot rendeztek, ki-rendeltek egy szakasz rendőrt és a katonai járőrt, amely a járókelőkkel együtt üldözte a házak közt garázdálkodó szörnyeteget, amely hamarosan eltűnt szem elől. Több órai kutatás után egy kapu alatt megtalálták a „kigyót”, amely azonban, mint kiderült, nem volt egyéb, mint egy papírból készített, játékmotorral hajtott krokodilus. A kigyóüldözés filmbelítő, izgalmas körülmények közt folyt le és a végén nagy derűtséget keltett az „ártalmatlanná tett” papirkrokodilus felfedezése.

A több méteres kigyót elsőnek hét óra körül látták. Fél óra alatt már több százan látták a kigyót és a legfantasztikusabb részletekben adták egymásnak tovább a látványt. Többen, akiknek alkalmuk volt közelebről látni az elszikló szörnyet, azt állították, hogy nem kigyóval, hanem krokodilussal akadtak össze. A hirtelen villámgyorsan elterjedt a városban, mire az emberek ijedten tértek haza és hamarosan ki-

ürült a város. Az elnéptelenedett uccákra alig néhány bátor és kíváncsi ember merészkedett kimenni, akik várták a rendőrséget, amelynek segítségét kérték a kigyó ártalmatlanná tételére. A rendőrség egy szakasz rendőrt küldött ki és a megerősítésükre a készenlében levő katonai járőrt is kiküldték. A rendőrség nagy csapat embertől kísérve, uccáról-uccára járt, minden zugot megnézték és három órai fárasztó kutatás után, miközben az expedíció nagy tömeggé növekedett, az egyik mellékutcában egy kapualjában ráakadtak a szörnyetegre. A rendőrök a kigyó láttára lekapták vállalkról fegyverüket és sortűzet adták a kigyóra. A sortűz után bevárták, hogy megmozdul-e a kigyó, majd amikor meggyőződtek arról, hogy végeztek a szörnyeteggel, több rendőr megközelítette a kaput és ekkor kiderült, hogy papírból készített és játék-motorttal hajtott krokodilust üldöztek három órán keresztül.

Szerajevóban valószínűnek tartják, hogy valaki tréfából bocsátotta útjára a játék-krokodilust, hogy az uccái járőreket megrémítse. A tréfa elkövetőjének kiderítésére a rendőrség megindította a nyomozást.

SPORT

Sabaria—Arad komb. 5:1 (4:1)

Sorozatos bírói tévedések, öngóal tragikus fölvo-nulása miatt kapott ki Arad a Sabariától, amely egyáltalában nem váltotta be a hozzáfűzött reményeket.

Csapatok: SABARIA: Weinhardt—Blitzenetz, Prém—Pesovnik, Sággy (Vámos), Bass—Kása, Mészáros, Stofián, Sladovits, Buresch. ARAD: Becker—Huszti, Mágory—Ladányi (Kolumbán), Mikóczy (Szabó B.), Pfeiffer (Petró), Giungiuti (Ladányi), Schwartz, Pálincás, Kelly, Barbu II.

Legyünk őszinték és valljuk be, hogy a Sabaria kitünő erőket magába tömörítő együttes, azonban a tegnapi mutatott játékuk nem fedti azt a nagy hirt és hírnevet, amely a nagy csapatokkai járó glóriával övezi a Sabariát. Fáradságuk menthető ugyan, de mégis megállapítható, hogy a Sabaria győzelmét nem egészen jogosan, vagy legalább is túlzott goalarányával érte el. Közbejártott itt egy egész sereg körülmény is, így a bíró személye, Becker aradi kapus indiszpozíciója, amelyek nélkül a Sabariának keményen kellett volna küzdenie a győzelemért. Majdnem mind a 11 emberc egyaránt jó. Így is kiválóbbak: Weinhardt, Prém, Blitzenetz, Sággy, Pesovnik, Stofián és Mészáros, aki azonban nyugodt tempóval lelassítva imitt-amott adott csak izelítőt tehetségéből. — Arad csapatára nézve föltétlen depresszió volt az első goal (öngóal), amely kedvét szegte a csapatnak, visszaesett és nem is talált magára azután. Addig azonban formás akciókat vezetett és voltak egészségesen keresztülvitt momentumjai. A hátvédpar, valamint Mikóczy (még játszott) és Barbu II. teljesítményeit kell a csapatból említésre érdeme-síteniünk. A goalokra áttérve, majdnem mindegyik szoros összekötötést tart fenn a bíró tévedésivel. A szerzők sorrendben Barbu II. (I. f. 27 p.) kissé erőszakos tizenegyesből, Huszti öngóal (I. f. 37 p.), Stofián fejes (I. f. 39 p.) Buresch opside-lzü (I. f. 40 p.), Stofián tiszta opside goal (I. f. 45 p.) és Stofián (II. f. 2 p.), Kubick Ernő volt a bíró.

Arad ünnepélyesen fogadja a magyar válogatottat.

Nagyszabású fogadtatást és ünnepi programot készítenek elő az első román—magyar válogatott mérkőzésre.

(Arad, június 24.) Hatalmas szenzációként hatott az Aradi Közlöny mai számának ama híradása, hogy az első román—magyar válogatott meccsnek, melyet eredetileg a román fővárosba terveztek, színhelye Arad lesz. A kitüntető megbízatás méltó elintézése érdekében a legszélesebb-körü mozgalom indult meg városszerte, hogy a június 29-iki válogatott mérkőzés kerete minél im-pozánsabb külsőségű legyen. Így a nagyarányú sportesemény már a hatóságoknál is kellő visszhangra talált, amennyiben a magyar válogatottat nemcsak a sporttestületek fogják meleg ünneplés-

ben részesíteni, hanem Aradváros hatóságai is fogadtatást készítenek elő Magyarország foot-ball-reprezentánsai számára.

A magyar válogatott tagjai szombaton délután a gyorsal átutaznak Aradon, Timisoara felé, ahol vasárnap, mint Bukapest válogatottja Timisoara ellen játszanak. A hétfői és keddi napokat Buziáson töltik és kedden este érkeznek Aradra, ahol az állomáson az aradi sporthatóságok fogadják. Szerda délelben a válogatott csapat és a kísé-
rők tisztelgő látogatást tesznek Aradvármegye prefektusánál, ahol Aradvármegye és Aradváros hatóságai üdvözlik a válogatottat. A délutáni mérkőzés meleg ünnepséggel, üdvözlő beszéddel, zászlócserevel kezdődik. A nagy mérkőzés után bankett lesz a vendégek tiszteletére, amelyet vagy a vármegyei prefektura, vagy a sportföderáció ad.

Egyébként a mérkőzés sportbeli szempont-jának érdekében is serény munka folyik. Dr. Morariu Teofil országos szövetségi kapitány válogatott csapata mindezekig még nem került nyilvánosságra, kiszivárgott hírek szerint azonban minden valószínűség szerint a lengyelek ellen szerepelt legénység fogja ezúttal s a román színeket képviselni nagyon csekély eltéréssel.

O Magyar atléták a londoni bajnokságon. Londonból jelentik: Julius elsején és 2-án tartják meg az angol atlétikai bajnokságot, amelyen Som-fai, Egri, Darányi, Karlovits, Szepess magyar at-léták vesznek részt.

Mozi.

xx Akik a szülőiket szégyelik ma a Marospartii mozgószínházban. Az ő fiai, vagy akik a szülőiket szégyelik címen egy hatalmas film-attrakció van ma műsoron, amelyben a főszerepet Rudolf Schildkraut, Amerika által is elismert egyik legnagyobb német filmművész játsza. Ha visszaemlékezünk arra, hogy Rudolf Schildkraut volt a világ legjobb Schylok-ja, akkor meg kell állapítanunk azt, hogy ennek a filmnek a főszerepében önmagát is felülmulja, oly felejthetetlen alakítást nyújt.

BEKEFFY BEKEFFY

kabaré

BEKEFFY

ma, szombaton utóljára az APOLLOBAN.

Rendes mozi helyárrakkal és POLA NEGRIVEL

Egy nagyvilági hölgy. Dráma 2 felv.

Az előadások 5, 7 és 10-kor kezdődnek.

xx Békeffy kabaré ma utóljára lép fel az aradi Apollóban, ma vesz búcsút Arad közönségétől. A nagyszerű új műsor mellett bemutatóra kerül egy Nagyvilági hölgy című társadalmi kép Pola Negrivel a főszerepben. Az előadásokat rendes mozi-helyárrakkal tartja az aradi Apollo és azok 5, 7 és negyed 10-kor kezdődnek.

Sakk.

— Holnap kezdődik a kecskeméti sakkverseny. Kecskemétről jelentik: Holnap nyitják meg a 14 napos sakkversenyt, amelyen Alicchin, Maróczy és Niemzovits is részt vesznek. A város 300 milliót áldozott, hogy a versenyt minél fényesebbé tegye.

— Magyar szinész mint sakkmaior. Budapestről jelentik: Alicchin, a világhírű sakkmeister az elmúlt éjszaka tartotta első szimultán mérkőzését az Otthon-körben. A sakkmeister 22 játékot megnyert, háromt veszített, míg hét remire végződött. A nyertesek között szerepel Kiss Ferenc szinész is.

Felelős szerkesztő: RÉTHY JÓZSEF.
Cenzurat: Prefectura Judetului.

Erzsébet Mozgó

Ma d. u. 1/2 és este 1/10 órákor

Aradon premier

A MOTORMENYASSZONYA.

James Cox világhírű regénye filmen.
A filmezés legremekesebb alkotása.
Főszerepben: Lee Perry, Hans Merendorf és Angelo Ferrari.
Az esti előadások a kellemes kertben tartatnak meg.

Josefine Baker férjhez ment.

Egy olasz gróf vette feleségül. — A néger primadonna filmezni megy Amerikába.

(Az Aradi Közlöny párisi tudósítójától)
Az isteni Josefine, a Montmartre villanyfényes égboltozatán ragyogó fekete csillag, — férjhezment. Amilyen exotikus és sajátos Josefine életé, ép olyan különös a házassága is, amely a legnagyobb titokban ment végbe már két hete és a világ, noha a csodás néger táncosnő állandóan az érdeklődés központjában áll, csak tegnap szerzett róla tudomást. Josefine Baker „Florida” nevű kabaréja a Montmartren állandó találkozóhelye a párisi újságíróknak. Itt mindent meg lehet tudni, ami a mondain Párisban történik, el lehet tehát képzelni a párisi zsurnaliszták meglepetését, amikor a fekete csillag egy black-bottom, meg egy charleston közötti szünetben kijelentette nekik, hogy férjhez ment — már két hete.

— Na és hol az a boldog ifjú? — rohanták meg az érdeklődők.

Ő pedig egy páholyra mutatott, amelyben egy karcsu fiatalember, a kabaré üzletvezetője volt.

— Pepita? ... — kiáltotta mindenki meglepetten. — Az lehetetlen. Ki van zárva.

Pedig úgy volt. Pepita, teljes nevén Pepito Beppo di Albertini gróf, egy régi olasz arisztokrata család sarja, a „Florida”-kabaré üzletvezetője, egy ideig ugyan tiltakozott a megrohanók kíváncsisága ellen és azt mondta, hogy Josefine csak viccel, de aztán beismerte „bűnét”.

Pepito a római bankhivatalnok, egy évvel ezelőtt került Párisba, ott töltötte el szabadságát. Barátai elvitték Josefine Baker kabaréjába, a Floridába. Meglátni és megszeretni az isteni Josefinét, Pepito számára egy pillanat műve volt, de a fekete csillag hallani sem akart akkor erről a szerelemről. Pepito szomorúan ment vissza hivatalába, Rómába, de nem sokáig bírta ott ki. Egy szép napon otthagytott állást, csapat, papot, visszament Párisba és azonnal minden este ott ült a Floridában. Ez az álhatatosság meghatotta még Josefine Bakert is és csakhamar kegyébe fogadta a fiut, sőt, mivel annak pénze fogytán volt, megtette kabaréja üzletvezetőjének. Házasságról azonban hallani sem akart. Josefinének ugyanis egy vágya volt: egy gazdag amerikaihoz férjhez menni. Az olasz azonban nem tágitott és június 3-án, Josefine 21. születésnapján, megtörtént a nagy eset: a fiatalok a legnagyobb titokban megesküdtek. Este Josefine ép úgy táncolt, mint máskor, Pepita úgy dirigálta a pincérhadat, mint máskor, míg végre kiderült a nagy titok.

Legkedvesebb azonban akkor volt Josefine Baker, amikor szemrehányásokat tettek neki, hogy eltitkolta a dolgot, mert a neheztelőknek így felelt:

— Mit akartok? Hisz csak 21 éves vagyok és csak most megyek férjhez először. Mit tudtam én, hogy mikép szokták ezt általában csinálni?!

A fekete menyecske egyébként ősszel férjével amerikai turnéra megy. Előzőleg azonban eljátsza Maurice Dekobra nagy filmjének főszerepét.

Rádió-műsor.

Szombat, június 25. Wien—Grác. 20.05. A bécsi szimfonikus zenekar hangversenye. — Pozsony. 16. Hangverseny. — Zágráb. 20.30. Hangverseny est. — Milano. 21. Operarészletek. — Prága. 21. Operaelőadás. — London—Daventry. 20.45. Hegedű és ének. — Leipzig. 22.15. Táncczene. — Frankfurt a. M. 19.30. A bécsi filharmonikusok hangversenye. — München. 19.30. Szerelmes keringők. 20.15. Szórakoztató zene. — Budapest. 9.30. 12. és 15. Hírek, közgazdaság. 11. Zongora hangverseny. 18. Magyar mondák és mesék zenekísérettel. 21. Szimfonikus zenekari hangverseny.

Ma este a Gutenberg dalkör hangversenyez a Vadember korthelyiségében. Hétfőtől kezdve a kabaré új műsorral kezdődik. Tisztelettel: ZIMMERMANN.

RUDOLF SCHILDKRAUT-tal a főszerepben: Ma, a Marosparti mozgószínházban.
Akik a szülőiket szégyelik. "MONOPOL FILM-CENTRALA TIMIȘOARA"

KÖZGAZDASÁG.

Kik fizetnek fényüzési és forgalmi adót?

Megjelent a fényüzési és forgalmi adók kivetésére vonatkozó pénzügyminiszteri rendelet.

(Arad, június 24.) A pénzügyminiszteriumból ma rendelet érkezett az aradi pénzügyigazgatóságához, amely az új fényüzési és forgalmi adótörvény alkalmazását ismerteti. A rendelet a következőket tartalmazza:

A törvény értelmében termelőnek tekintendők mindazok, akik valamennyi nyersanyag, vagy gyári termék átalakításával foglalkoznak. Csak a C) táblázatban felsorolt áruk mentesek a forgalmi és fényüzési adó alól. A többi áruk, tekintet nélkül arra, hogy belföldön készülnek, vagy külföldi eredetűek, az állam, vagy magánosok exportálták azokat, valamint tekintet nélkül azok felhasználási módjára, adó alá esnek. Ugyancsak arra sem lesznek tekintettel, hogy az anyagokra, amelyeket valamely gyár feldolgoz, már kirótták-e egyszer a forgalmi és fényüzési adót, vagy sem. A csokoládé- és cukorkagyárak szintén termelő-ágazatok és így termékeik forgalmi és fényüzési adó alá esnek. A készanyagok, még ha malommal is rendelkeznek, fényüzési és forgalmi adót fizetnek a termelt liszt után, tekintet nélkül arra, hogy azt eladták, vagy a tésztaárugyárban felhasználták.

Cépek és gépkatrészek után ugyancsak meg kell fizetni a fényüzési és forgalmi adót, tekintet nélkül azok rendeltetésére. Egyes iparvállalatoknak a fényüzési adó megfizetése ellen való ama ellenvetése, hogy a bányatörvényben előrt kedvezményekben részesültek, nem helytálló, mivel a törvény csak a vámtarifakedvezményeket ismeri el.

Ami a szeszipari termékeket illeti, a rum és konyak után csak a 2 százalékos forgalmi adó rovandó le, mivel a rum és konyak készítéséhez azolópülő szesz 20 százalékos értékilleték alá esik.

A paraszthalmokot a rendelet kisipari vállalatoknak tekintj és így csak egy fix összegben megállapított adót kötelesek fizetni. A nagymalmok az örölt liszt értéke után 2 százalékos forgalmi adót fizetnek, tekintet nélkül arra, hogy az üze-

met a malomtulajdonos, vagy bérlő vezeti. Az olajmalmok ugyancsak 2 százalékos forgalmi adó alá esnek.

A miniszterium megállapítása szerint a pékiparosok és nyomdatulajdonosok nem tekinthetők a törvény értelmében vett termelőnek és mint ilyenek, mentesek a fényüzési és forgalmi adó kötelezettsége alól. Hasonlóképp nem tekinthetők termelőnek a reparációval foglalkozó iparosok sem: pld. órássok, javító szabók és cipészek és így ugyan olyan elbírálás alá esnek, mint a pékiparosok. A cinkografusoknak azonban ugy a forgalmi, mint a fényüzési adót meg kell fizetniük. Ez az adó azonban fix összegben is kiróható. Az üvegyárakra mindkét adó kötelező.

Zürichben 3.10.50, Párisban 15.30a lej

Helyi valutaárak. (Június hó 24.)
Kifizetések: Berlin 40.15, Amsterdam 67.85, Newyork 168.75, London 822, Páris 8.63, Milánó 9.90, Prága 5.01.50, Budapest 29.52, Záráb 2.97.50, Bécs 23.82, Zürich 32.55. — Áru: Márka 40, dollár 168, angol font 820, francia frank 6.60, olasz lira 9.60, cseh korona 5, pengő 29.50, dinár 2.97, osztrák schilling 23.80, svájci frank 32.50. — Pénz: Márka 38.50, dollár 166, angol font 810, francia frank 6.30, olasz lira 9.20, cseh korona 4.90, pengő 29.20, dinár 2.90, osztrák schilling 23.40. — Irányzat: lanyha.

Zürichi tőzsdenyitás. (Június hó 24.)
Berlin 123.11, Amsterdam 208.12, Newyork 519.62.50, London 2523.25, Páris 20.24.50, Milánó 29.80, Prága 15.39, Budapest 90.60, Belgrád 9.13.50, Bucuresti 3.10, Varsó 58, Bécs 73.10.

Zürichi tőzsdezárlat. (Június hó 24.)
Berlin 123.11, Amsterdam 208.12, Newyork 519.87.50, London 2525.20, Páris 20.34.70, Milánó 29.65, Prága 15.40, Budapest 90.62, Bécs 73.12.50.

grát 9.13.50, Bucuresti 3.10.50, Varsó 58, Bécs 73.12.50.

Bucuresti-i tőzsdezárlat. (Június hó 24.)
Devizák: Páris 6.60, Berlin 40, London 825, Newyork 168.50, Milánó 9.05, Zürich 32.45, Bécs 23.70, Prága 5. — Valuták: Márka 40, Napoleon 670, léva 1.23, török lira 0.88, angol font 815, francia frank 6.70, svájci frank 33, olasz lira 9.31, drachma 2.20, dinár 2.05, dollár 168, lengyel zloty 18, osztrák schilling 24.25, pengő 30, cseh korona 5.10.

Manométereket
és mindenféle mérőműszereket készít, javításokat vállal.
GASPAR ÁRPAD műszerész
Arad, Str. Moria I. (v. Széchenyi-u. I.)
Javítás végett beküldött műszereket alábbi hitelteliséssel ellátva, rövid idő alatt visszaküldöm. 3156
Telefon 315. szám.

NYILTTÉR.

E rovat alatt közlöttekert nem vállalunk felelősséget.

Die Kreditoren des Peter Platka & Frau, Periamos werden ersucht ihre Forderungen — mit der Berufung auf entsprechende Unterlage — bis spätestens den 6. Juli I. J. der Periamos-Hausbank Volksbank A. G. Periamos bekannt zu geben, nachdem spätere Anmeldungen zufolge Liquidierung derselben nicht in Betracht genommen werden können.

3352 Liquidierungskomitee.

ROGASKA SLATINA (ROHITSCH-SAUERBRUNN).
A legnagyobb és legmodernebb világhírt gyógyhelye a szerb, horvát és szlovén királyságnak. Gyomor-, bél-, máj-, vérértékeség, emésztési zavarok, helyagbántalmak stb. Kúrföldi létegeték részre 50% kedvezmény az S. H. S. vasutakon. Különösen méreékelt árak az elő- és utószeton alatt. Felvilágosítást adnak a bel- és külföldi utazási irodák és a fürdőigazgatóság.
Rogaska Slatina, S. H. S.

Használt pultok és üzletberendezés eladó.
Cim: Rudolf Mosse hirdetőben, Arad.

üzletes hideg és meleg ételek, kiváló italok kaphatók a **Plata Avram Iancu 17. szám alatti „Dréher” étterem és sörcsarnokban**
Abonánsok különös kedvezményben részesülnek
Bankkölcsonöket
aradi házakra és környékbeli földekre legelőnyösebb feltételekkel folyósítottak.
HAASZ ALBERT irodája
Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-u.) 12. sz.

MOLNÁR ANTAL
villanyerőre berendezett fagymentesítő telepen
kész hálók, ebédlők és egyéb butorok olcsón kaphatók.
Ugyanott egy marógép (Fräser) és egy faegyengető (Abrihter) eladó. Str. Cantacuzino (Határ-ucca) 88. sz.

Jutányosan eladó
Aradmegyében 500 kat. holdas 3844
birtok
gazdasági épületekkel árnyas parkban, szép lakházzal.
Bővebb felvilágosítást a tulajtonostól „Földbirtokos” jellegére poste restante Buteni Jud. Arad.

BAD REICHENHALL
in den bayrischen Hochalpen
KURHAUS
AXELMANNSTEIN und GRAND HOTEL.
Familienhaus I. Rangos.
Feinste Küche.

Egy használt 4 üléses hintó eladó
(Landauer)
az „Astra” 3846 aradivagongyárában

„Vénus” Tündérkert mozgó Ujaradon ma, szombaton és vasárnap: **„Istenek, emberek, állatok”** című gyönyörű regényes filmet vetít. Előzőleg RODOLPHO VALENTINO művé szelvé, élete és halála. 1626

Tudja hol lehet legkellemesebben és olcsón szórakozni? Az ATE esónakházában, hol al-landóan hideg és meleg konyha, jégbehűtött sör áll rendelkezésére s a motorosónakokk al kellemes kirándulást tehet.

Reumások, hűdésesek URODONAL oldja a húgysavat!

Pentru a evita imitajuni falsificari si contrafaceri, cereti ca fie care flocon sa poarte marca de mai jos

"Omni Inclestat"

Les Etablissements CHATELAIN
22, Rue de Valenciennes - PARIS (France)

Hogy a közönséget megvédjük a hamisítványoktól, kérjük sziveskedjenek minden Urodonal üveget visszautasítani, amely nem viseli a „Fogók közt vergődő ember“ védjegyét. Minden üveg, mely ezt a védjegyet nem viseli, értéktelen hamisítvány.

Vezérképviselőt:

„Drogeria Standard“ Bucuresti 2.
Str. Zorilor 2.

Pentru a evita imitajuni falsificari si contrafaceri, cereti ca fie care flocon sa poarte marca de mai jos

"Omni Inclestat"

Les Etablissements CHATELAIN
22, Rue de Valenciennes - PARIS (France)

Léghívatosabb filc- Darabja: 350 lej. „GABY“ szalon. Szalmakalap átvarrása új modelljeim után leszállított áron 100 lejért. Boulevard Regele Ferdinand 11. (Volt József főherceg-ut.) 3363

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DIJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4, vasárnap 5 Lej, vastagabb betűvel 8, illetve 10 Lej. A legkisebb hirdetés ára 10 szóig hétköznap 40, vasárnap 50 Lej. A vastagabb betűvel kívánt szavak aláhuzandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Hirdetéseket délután 5 óráig veszünk fel. Csak válaszútvonalon ellátott kérdésközlésre válaszolunk. Ajánlatok, jelzés levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

ALKALMAZÁS.

MEGBIZHATÓ bejáró kerestetik. Cím Kubickné, Str. Horia (Széchenyi-u.) 8. 3357

JOBB családból való Izraelita leány kerestetik vidékre, ki fűszerüzletben segítkezik. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 3343

GYÁRI VALLALAT keres ügyvezetőt, végzőkkel előállításában jártas előnyben részesül. Ajánlatok „Üzemvezető“ jelisére Fehér Olga hirdetés irodájába küldendők. Timisoara, Strada Miron Costin 5. 2505

LAKÁS.

NYARALÓ kiadó Paulison a központban portmentes helyen. Arad, Str. Cosbuc (Wesselényi-u.) 21. 3356

VÉTEL ÉS ELADÁS.

EGY DRB. 750 kg. teherbírási tizedesmérleg súlyokkal. 1 drb. 500 kg. teherbírási tizedesmérleg súlyokkal. 1 drb. két réztányéros detail-mérleg rézsúlyokkal. 1 erős, kitűnő állapotban levő két-kerekű kitaló kézkocsis, egy kis vaskályha hosszú csővel, valamennyi használt, de jó állapotban, mérsékelt áron ELADÓ. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 10423

DUPLA ÁGYTERITŐK, kézimunka, és tül storeok, függönyök, szövet ágyteritők, szőnyeg, perzsa és gyári ebédlő szőnyegek, gyermekkoscsók, komplett háló, ebédlő uriszoba, szalonberendezések, szalon, szalon terítő, rakettek, asztalok, székek, fotelok, lámpaernyők, bördők, fényképező gépek, filé csipke, antik, vitrin, régi könyvek, hangszerek, dísz tárgyak, vitrin tárgyak, üzletberendezés stb. eladók. Saigóné, Str. Consistoriului 12. (Batthyány-u.) 1. em. jobb. 1000

KERESEK megvételre üzletberendezést állványokat és pultokat. Wiener Oszkár, Bul. Regele Ferdinand 37. 3365

ELADÓ iparművészeti iskolában készült világos körísta hálószoba butor, (garantált féregmentes) mely párisi kiállításon is be lett mutatva, drótsodronnyal és löszőr matracokkal, valamint egy komplett modern sötétzsinó ebédlőberendezés és egy puha konyha-berendezés. Érdeklődni Kaufmann Manó cégnél, Kis-lendő Aradnegye. 3333

BIZOMÁNYBA KERESK dísztárgyakat, bördöndöket, mű- és antik tárgyakat, komplett szobaberendezéseket, szőnyeget, közszükségleti cikkeket, férfi ruháneműt, egyes butordarabokat stb. — Saigóné, Arad, Str. Consistoriului 12. (Batthyány-u.) 1. em. jobb. 1000

EGY drb. 18 HP. 2x200 voltos teljesen új villanymotor, továbbá 6 m. hosszú transmissió különböző vaskerekekkel és forgalógerekekkel jutányos áron eladó. — Bővebbet Str. Gheorghe Ionescu No. 17. 3218

Fordsontraktorhoz

használt Olivérekét keresünk vételre. 8219
Friedrich Testvérek Timisoara.

TÉGLA

Ajánljunk I. osztályú nagy- és kis méretű falazótéglat és cserépet gyártelepünkön vagonba rakva, helyben kívánatra helyszínről szállítva, a legolcsóbb nappi áron. BRAUN GUSZTÁV téglagyára Telefon 171. és 185.

6 HP. Hoffherr eredeti magánjáró 10 légkörös. 8 HP. Schuttlevort magánjáró Hoffherr cséplővel, 6 HP. Máv. magánjáró gőzgép, 5 évi buzarészletre eladó. 8219
Friedrich Testvérek Timisoara.

Bizományba keresek antik és dísztárgyakat. Zinner Vilmos órák és ékszerész Arad, Str. Mejlau 2. (v. Forray-uca).

Kiadó

4 szobás modern lakás lelépés nélkül. Bővebbet: ZINNER ékszerésznél. 8300

INGATLAN.

STRADA Iean Calvin 48. és 50. számú házak eladók. 3355

HÁZTELKEK havi 100 lej részletben. 2 évi törlesztésre eladók. Cím Pálmai János, Micalaca, Főut 21. 3353

General-Agentura
A. de MIKOS.
Arad, Bul. Reg. Ferdinand No. 5. H.
Tel. No. 439.

Külföldi órák képviselője, átvessz képviselőket, árú-cikkeket terjeszt, minden városban alképviseletek.

Olcso

házak, szőlők, jó helyen levő telkek, üzletek, lakások vehetők Győrivi „Mures“ tódája utján Arad, Str. Unirel. 15292

Butorok részletre kedvező fizetési feltételek mellett, készpénz áron. GARAI, Arad, Piata Avram Jancu (Szabadság-ter) 10. szám Cimre ügyelni!

GAEDICKE a legerencsésebbek egyike! az osztrák osztálysorsjátékon. Főnyeremény: 750 000 Sch. = 20 000 000 L. Minden második sorsjegy nyer! 100.000 sorsjegy. 50.000 nyeremény.

További nyeremények:

500.000 Schilling	= 12 millió lej
250.000	= 6
100.000	= 2.400.000
75.000	= 1.800.000
60.000	= 1.440.000
50.000	= 1.400.000
stb., stb., stb.	

Össznyeremény érték: 10.640.000 Sch = 260 millió lej.

Fenti sorsjegyekbe bele van számítva a portó, nyeremény és játéktérjegy-zék költségei. Fizetés a sorsjegy vétele után. Huzás után felkérés nélkül küldjük a hivatalos huzási jegyzéket. 3345

A. GAEDICKE & Co. Wien, I. Franz Josefs Kai 47.

Automobil elsőrendű olasz gyártmány, 85 ló-10428 erős nagy turára is alkalmas, teljesen zárható, nyitott 4-5 üléses karosszériával, Bosch villanyvilágítással igen jutányos áron eladó. Molnár László gépész Arad, Simay fürdő.

Nagyobb kifutó fiu nappalra jó fizetéssel azonnal felvétetik. — Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

HUNGARIA Nagyszálloda BUDAPEST, a Dunaparton. Előkelő otthon! Polgári árak! Táviratcím: „HUNGARIOTEL“.